

Lokalna razvojna strategija u ribarstvu Lokalne akcijske grupe u ribarstvu „Pinna nobilis“ za razdoblje 2014.-2020.

**Izrada ove Lokalne razvojne strategije u ribarstvu
sufinancirana je sredstvima Europske unije
iz Europskog fonda za pomorstvo i ribarstvo**

Sadržaj ove Lokalne razvojne strategije u ribarstvu isključiva je odgovornost Lokalne akcijske grupe u ribarstvu „Pinna nobilis“.

Kontaktни podaci korisnika:

Lokalna akcijska grupa u ribarstvu „Pinna nobilis“

Ulica rijeke Boljunčice 3

52466 Novigrad–Cittanova

Tel: +385 52 255 931 / +385 52 255 932

E-mail: info@lagur-pinnanobilis.hr

PREDGOVOR

Lokalna akcijska grupa u ribarstvu (u daljnjem tekstu LAGUR) označava partnerstvo između nositelja ribarskog sektora i ostalih lokalnih dionika iz privatnog i javnog sektora. Uspostavljeno je s ciljem održivog razvoja ribarstva, akvakulture i povezanih aktivnosti te sa zadatkom izrade i provedbe zajedničke strategije za svoje područje. Provedbom strategije ostvaruju se lokalni ciljevi i potrebe koji doprinose ostvarivanju ciljeva i prioriteta Europske unije za pametan, održiv i uključiv razvoj.

U rukama držite prvu Lokalnu razvojnu strategiju u ribarstvu (u daljnjem tekstu LRSR) LAGUR-a „Pinna nobilis“ za razdoblje 2014.-2020.! Neka ona bude inspiracija i vodilja u provedbi lokanih inicijativa i razvojnih projekata. Partnerskim pristupom, suradnjom i kvalitetnim projektima okreće se nova stranica u lokalnim ribarstvenim politikama, njihova provedba kamen je temeljac za bolje sutra svim ribarima i lokalnoj zajednici LAGUR područja.

Sretno!

Lokalna akcijska grupa u ribarstvu „Pinna nobilis“

SADRŽAJ

1. OPIS PODRUČJA LOKALNE AKCIJSKE GRUPE U RIBARSTVU „PINNA NOBILIS“	6
1.1. Opće zemljopisne značajke	7
1.1.1. Zemljopisni položaj i površina područja	7
1.1.2. Reljefne i klimatske karakteristike	7
1.1.3. Prirodno i kulturno nasljeđe	8
1.1.4. Društvena i zdravstvena infrastruktura.....	10
1.1.5. Komunalna infrastruktura.....	10
1.2. Gospodarske značajke područja	13
1.2.1. Glavne gospodarske djelatnosti.....	13
1.2.2. Stanje gospodarstva.....	16
1.2.3. Tržište radne snage	17
1.3. Demografske i socijalne značajke područja	17
1.3.1. Obrazovna struktura	18
2. ANALIZA RAZVOJNIH POTREBA PODRUČJA LAGUR-A.....	19
2.1. SWOT – Snage, slabosti, prilike i prijetnje područja LAGUR-a.....	19
3. VIZIJA I RAZVOJNI CILJEVI PODRUČJA LAGUR-A	23
3.1. Ciljevi, rezultati i operacije LRSR za područje LAGUR-a temeljeni na mogućnostima OP za pomorstvo i ribarstvo 2014. – 2020.	23
3.2. Povezanost pojedinih elemenata LRSR	24
3.3. Opis operacija/aktivnosti za provedbu LRSR (korisnici, uvjeti prihvatljivosti, intenzitet i iznos potpore, kriteriji odabira)	25
3.4. Opis odabira projekta na razini LAGUR-a (seleksijski postupak, sastav tijela za odabir projekta)	36
3.4.1. Opća pravila dodjele i dodatni kriterij za odabir projekta.....	36
3.4.2. Administrativna provjera i vrednovanje pristiglih prijava	37
3.4.3. Donošenje konačne odluke i pravo prigovora.....	38
3.4.4. Mjere za izbjegavanje sukoba interesa i način postupanja u slučaju prijave LAGUR-a na javni poziv	38
3.4.5. Podnošenje Zahtjeva za isplatu	39
3.4.6. Posjeta operaciji	39
3.5. Usklađenost s nadređenim strateškim dokumentima	39
3.6. Inovativni karakter LRSR-a i usklađenost s horizontalnim prioritetima OP-a	39
4. UKLJUČENOST LOKALNIH DIONIKA U LRSR	40

4.1.	Uključenost lokalnih dionika u izradu LRSR	40
4.2.	Opis partnerstva.....	42
5.	AKCIJSKI PLAN PROVEDBE LRSR.....	42
5.1.	Akcijski plan provedbe LRSR.....	42
5.2.	Procjena broja projekata u programskom razdoblju.....	47
6.	NAČIN PRAĆENJA I PROVEDBE LRSR.....	47
6.1.	Opis praćenja provedbe LRSR	47
6.2.	Indikatori za mjerenje učinka provedbe LRSR	48
6.3.	Opis procjene provedbe LRSR.....	50
7.	OPIS SPOSOBNOSTI PROVEDBE LRSR	50
7.1.	Ljudski kapacitet za provedbu LRSR.....	50
7.2.	Financijski kapacitet za provedbu LRSR	51
7.3.	Iskustvo u provedbi LEADER pristupa u programskom razdoblju 2007.-2013.....	52
8.	FINANCIJSKI PLAN	53
	POPIS TABLICA.....	59
	POPIS SLIKA	59
	POPIS KRATICA	59

1. OPIS PODRUČJA LOKALNE AKCIJSKE GRUPE U RIBARSTVU „PINNA NOBILIS“

Lokalna akcijska grupa u ribarstvu „Pinna nobilis“ (u daljnjem tekstu: LAGUR), sa sjedištem u gradu Novigradu-Cittanova, osnovana je kao poseban oblik lokalne akcijske grupe specijalizirane za ribarstvo, preradu ribe i marikulturu s ciljem povezivanja građana na lokalnoj razini za potrebe razmjene iskustva i informacija, kao i predlaganja projekata i aktivnosti razvoja sektora ribarstva.

Obuhvaća šest jedinica lokalne samouprave:

Grad Umag-Umago

Općina Brtonigla-Verteneglio

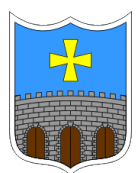
Grad Novigrad-Cittanova

Općina Grožnjan-Grisignana

Grad Buje-Buie

Općina Oprtalj-Portole

Područje LAGUR-a broji 26.206 stanovnika, od čega na području gradova živi 22.994, a u općinama 3.212 stanovnika. Prostire se na području od 367 km² s gustoćom naseljenosti od 71 stanovnika po kilometru kvadratnom.

Područje predstavlja najzapadniji dio Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: RH) karakterističnom po prirodnim ljepotama, povijesti, običajima i tradiciji. Specifično je po toploj mediteranskoj klimi te blagoj kontinentalnoj klimi koja je utjecala na gospodarski razvoj, posebice turizma, ribarstva, poljoprivrede, obrtništva i industrije.

Šest jedinica lokalne samouprave (u daljnjem tekstu: JLS), koje čine teritorij LAGUR-a, sastoje se od ukupno 80 naselja. Najviše naselja je na području grada Umaga-Umago (23) i grada Buja-Buie (21). Područje općine Oprtalj-Portole čini 16 naselja, općine Grožnjan-Grisignana 10, a u gradu Novigradu-Cittanova i u općini Brtonigla-Verteneglio ima 5 naselja.

U Prilogu 1 prikazani su statistički podaci svih naselja, sukladno podacima popisa stanovništva iz 2011.g. Državnog zavoda za statistiku (u daljnjem tekstu: DZS).

U Tablici 1. su prikazani statistički podaci područja LAGUR-a razvrstani po pojedinim JLS-ovima.

Tablica 1. Statistički podaci jedinica lokalne samouprave LAGUR-a

JLS	Površina (km ²)	Broj stanovnika 2011. g.	Gustoća naseljenosti (st/ km ²)	Broj naselja
Umag-Umago	83	13.467	162	23
Novigrad-Cittanova	27	4.345	160	5
Buje-Buie	97	5.182	52	21
Brtonigla-Verteneglio	32	1.626	50	5
Grožnjan-Grisignana	66	736	11	10
Oprtalj-Portole	62	850	13	16
LAGUR	367	26.206	71	80

Izvor: www.dzs.hr, Popis stanovništva 2011., preuzeto 8. ožujka 2017.g.

1.1. Opće zemljopisne značajke

1.1.1. Zemljopisni položaj i površina područja

LAGUR je smješten u najzapadnijem dijelu RH na području Istarske županije. Obuhvaća područje od 367 km², na sjeveru graniči sa Slovenijom, zapadnu granicu čini Jadransko more, na istoku graniči s gradom Buzetom, na jugu s općinama Tar-Vabriga – Torre-Abrega, Kaštelir-Labinci–Castelliere-S. Domenica, Vižinada-Visinada i Motovun-Montona. Jadransko more pruža velike mogućnosti u razvoju turizma, ribarstva i sportova na vodi, dok blizina Slovenije i Italije omogućava lakše plasiranje proizvoda. Položaj LAGUR-a u Istarskoj županiji prikazan je u Prilogu 2.

1.1.2. Reljefne i klimatske karakteristike

Na području Istarske županije postoje četiri funkcionalne cjeline kada je reljef u pitanju. To su sjeverno vapnenačko područje („Bijela Istra“), središnje flišno područje („Siva Istra“), središnji vapnenački ravnjak („Crvena Istra“) te Istarsko priobalje. Nazvani su tako zbog geološkog sastava i različite vrste tla. Područje LAGUR-a sjecište je svih navedenih područja. Siva Istra je središnji dio Istre nazvan sivom zbog naslaga fliša i veliku zastupljenost gline i njezine sive boje. Od Savudrijske vale do Plomina proteže se ravnjak, nazvan crvenom Istrom zbog vapnenačke podloge i mnogih pukotina, škrapa, uvala, špilja, jama i slično koje onemogućuju ispiranja tla pa dolazi do nakupljanja zemlje crvenice. Bijela Istra predstavlja planinske vrhove, nazvana je tako zbog golog krša koji je nastao uglavnom zbog krčenja šuma, a nalazi se na sjeveru istarskog poluotoka. Općina Brtonigla-Verteneglio se izdvaja od drugih pet JLS-ova po ovom pitanju jer se nalazi na području „četiri zemlje“ odnosno nalazi se na crvenom, crnom, sivom i bijelom tlu.

LAGUR područje karakterizira blaga mediteranska klima te kontinentalna klima. Gradovi Umag-Umago i Novigrad-Cittanova te općina Brtonigla-Verteneglio nalaze se na zapadnoj obali Istarske županije. To je područje povoljnih klimatskih prilika koje pružaju obilje sunca tijekom cijele godine i sve potrebne uvjete za razvoj poljoprivrede, ribarstva i gotovo cjelogodišnjeg turizma. Grad Buje-Buie te općine Grožnjan-Grisignana i Oprtalj-Portole nalaze se na sjeveru/sjeverozapadu Istarske županije gdje se spaja utjecaj mediteranske i blage kontinentalne klime što utječe na obilnost prirodnih potencijala i razvijanje poljoprivrede. Ukupna godišnja količina oborina iznosi 850 mm, a najveće količine oborina padnu u svibnju, listopadu, studenom i rujnu dok broj sunčanih sati iznosi 2.400 sati godišnje na području Istarske županije. Na području LAGUR-a najtopliji je mjesec srpanj s prosječnom temperaturom od 22,9°C, a najhladniji siječanj s prosječnom temperaturom 3,4°C. Općina Oprtalj-Portole

karakteristična je po visinskim razlikama koje se kreću se od 10m/nv dok u dolini Mirne do 498m/nv.

1.1.3. Prirodno i kulturno nasljeđe

LAGUR je karakterističan po svojoj bogatoj prirodnoj i kulturno-povijesnoj baštini. U nastavku su prikazana kulturna i prirodna dobra na području LAGUR-a.

1.1.3.1. Kulturno-povijesna baština

Jedno od prepoznatljivih identiteta gradova i općina s područja LAGUR-a je bogata kulturna baština. Zaštićeno je sveukupno 64 kulturnih dobara, najviše u gradu Umagu-Umago (20), u općini Grožnjan-Grisignana (16), u općini Oprtalj-Portole (8), u gradu Novigradu-Cittanova i općini Brtonigla-Verteneglio (7) te u gradu Buje-Buie (6).

Povijesni, umjetnički, znanstveni, društveni ili tehnički značaj kulturne baštine LAGUR-a prepoznaje se kroz pojedinačna nepokretna kulturna dobra kojih je u 2017.g. bilo ukupno 51, a to su razne građevine ili kompleksi građevina poput crkvi, gospodarsko-stambenih građevina, kuća, arheoloških nalazišta, kompleksa samostana, ostataka ratnih brodova, ostataka antičke arhitekture, svjetionika i ostataka antičkih pomorskih luka.

U nepokretna kulturna dobra pripadaju i kulturno-povijesne cjeline, jedinstvene skupine građevina te nose prostorno prepoznatljiva obilježja LAGURA poput podmorskih arheoloških zona od granice Slovenije do Umaga, kulturno-povijesna cjelina grada Umaga-Umago te podmorska arheološka zona Umag-Novigrad. Zaštićena je i kulturno-povijesna cjelina grada Novigrada-Cittanova, grada Buje-Buie, općine Grožnjan-Grisignana, naselje Kostanjica, Završje i Oprtalj utvrđeno naselje Kaštel.

Za razliku od nepokretnih kulturnih dobara, pokretna su samo tri na području LAGUR-a. To su zbirka od 101 lapida smještena u Muzeju Lapidarium i kulturno-povijesna zbirka muzeja Lapidarium nastala prikupljanjem materijala i dokumenata s područja Novigrada-Cittanova i Istarske županije. Na području grada Umaga-Umago zaštićeno pokretno kulturno dobro čini muzejska građa Muzeja grada Umaga. U Prilogu 3 navedena su sva nepokretna i pokretna dobra na području LAGUR-a.

Grad Umag-Umago i Muzej grada Umaga-Museo Civico di Umago u suradnji s udrugom „Batana salvorina“, u okviru promicanja tradicije i upisa u registar nematerijalne baštine, godinama rade na očuvanju i zaštiti tzv. “grua”, molova s drvenim dizalicama za čamce. Riječ je o karakterističnom načinu vađenja malih čamaca iz mora zbog opasnosti u slučaju nevere. Bitno je istaknuti i da se umaške “grue” nalaze na listi preventivno zaštićenih kulturnih dobara RH te da je u tijeku izrada elaborata za upis načina izrade “grua” u registar nacionalne nematerijalne baštine.

Iako je razvidno kulturno i prirodno bogatstvo, a ribarstvo je jedna od značajnijih grana gospodarstva na području LAGUR-a, problem područja je da nisu napravljeni značajniji pomaci u promociji istarske pomorske i ribarske baštine odnosno primjetna je nedovoljna iskorištenost same tradicije ribarskih mjesta koja je usko vezana uz kulturno-povijesnu i prirodnu baštinu. Potrebno je raditi na osmišljavanju i stvaranju prostora očuvanja i prezentacije kolektivne memorije i identiteta zajednice u segmentu pomorske i ribarske baštine te kreirati adekvatne promotivne alate (poput manifestacija, sajмова i ostalo) koje bi promovirale ribarsko područje kao takvo.

1.1.3.2. Zaštićeni dijelovi prirode

Kroz područje LAGUR-a prolazi rijeka Mirna, najduža rijeka u Istarskoj županiji dužine 53 km. Grad Buje-Buie je smješten između rijeka Mirne i Dragonje, grad Novigrad-Cittanova se nalazi uz samo ušće rijeke Mirne, a općina Oprtalj-Portole smjestila se u dolini Mirne. Ušće rijeke s Tarskom valom uskoro bi se trebalo proglasiti ornitološkim rezervatom zbog bogate flore i faune s više stotina ptica, brojnim vodozemcima, gmazovima i sisavcima koji su i zakonom zaštićeni. Područje Istarskih toplica u središnjoj Istri posjeduje status zaštićenog krajolika zbog vegetacije hrasta medunca, graba i termofilnim sastojinama lovora. Rijeka Mirna tvori slikovite litice koje su stanište značajnih biljnih vrsta. Istarske toplice jednim dijelom se nalaze na području općine Oprtalj-Portole. U općini Brtonigla-Verteneglio se nalaze prirodni park Škarline i špilja Mramornica. Općina Grožnjan-Grisignana je bogata prirodnim baštinom poput posebnih rezervata šumske vegetacije: šume bukve i pitomog kestena kod sela Vrnjak, Motovunske šume i šume Kornarija. Zaštićena područja značajnog krajobraza čine dio krajobraza Bujskog krasa od Kaštela do Čepića, dio sjevernih obronaka kanjona rijeke Mirne ispod Nove Vasi, okoliš povijesne cjeline naselja Grožnjan, Kostanjica i Završje. U općini Grožnjan-Grisignana nalaze se dva spomenika prirode: Martineška jama kod Filarije i Lokva kod sela Gržići te jedan spomenik parkovne arhitekture, skupina stabala na samom ulazu u Grožnjan-Grisignana. Na prostoru LAGUR-a nalazi se i jedan od najvećih vodopada na području Istarske županije, vodopad Cingarela u gradu Buje-Buie. Na području Istarske županije djeluje Natura Histrica, javna ustanova s osnovnom djelatnošću zaštite, održavanja i promicanja zaštićenih područja i drugih prirodnih vrijednosti, u cilju zaštite i očuvanja izvornosti prirode, osiguravanje neometenog odvijanja prirodnih procesa i održivog korištenja prirodnih dobara te nadzor provođenja uvjeta i mjera zaštite prirode na području kojim upravlja.

1.1.3.3. Natura 2000

Natura 2000 je ekološka mreža zaštićenih područja na području Europske unije. To je najveća koordinirana mreža područja očuvanja prirode u svijetu. Prema Uredbi o ekološkoj mreži (NN 80/13) na području LAGUR-a sljedeća područja zahtijevaju očuvanje:

- HR1000032 Akvatorij zapadne Istre u kojem borave sljedeće vrste: crnogriplijenor, crvenogriplijenor, morski vranac, crnokljuna čigra, dugokljuna čigra i vodomar;
- HR2001483 Istra - Oprtalj: jadranska kozonoška;
- HR2001484 Istra – Čački: jadranska kozonoška;
- HR2001485 Istra – Martinčić: jadranska kozonoška;
- HR2001486 Istra – Čepićko polje: jadranska kozonoška.

Područja ekološke mreže Natura 2000 u sklopu LAGUR-a „Pinna nobilis“ prikazana je u Prilogu 4.

1.1.3.4. Jadransko more i specifičnost obale

LAGUR područje ima pristup Jadranskoj obali što omogućuje području da razvije cjelogodišnji turizam, a ne samo sezonu te predstavlja potencijal za razvijanje ribarstva. Gradovi Umag-Umago i Novigrad-Cittanova te, općina Brtonigla-Verteneglio imaju pristup Jadranskom moru cijelom svojom zapadnom obalom dok grad Buje-Buie sjeverozapadno u obuhvatu Kanegre ima izlaz na Jadransko more. Dio Savudrijske vane uz državnu granicu sa Slovenijom dužine je 2,5 km te je djelomično pogodno za kupanje. Općine Grožnjan-Grisignana i Oprtalj-Portole nalaze se na samom sjeveru istarskog poluotoka uz granicu sa Slovenijom te nemaju izlaz na Jadransko more. Morske mijene Jadranskog mora imaju relativno male amplitude. One su najveće na području Istre i Tršćanskog zaljeva gdje iznose oko jednog metra. Velike razlike između plime i oseke pozitivno utječu na ribarstvo zbog gibanja mora koje potiče kretanje riba.

Područje karakterizira povoljna okolina, izvrsna kakvoća mora, visok stupanj saliniteta, najveći raspon plime i oseke te velika raznolikost morskog staništa koja utječe na iznimnu kvalitetu proizvoda u ribarstvu.

Sjeverni dio Istre odlikuje se razvedenom hridinastom morskom obalom s brojnim manjim i/ili većim uvalama i zaljevima, iako s nedostatkom otočnih struktura koje su svojstvene vrsarskom, porečkom, rovinjskom i pulskom akvatoriju. Međutim, učestale su nadmorske i podmorske stijenske formacije koje u kombinaciji s pjeskovitim, detritičkim i muljevitim dnom osiguravaju mozaicizam staništa brojnih vrsta morskih organizama, naročito gospodarski važnih vrsta riba. Hridinasto dno na dubinama od 5-8 metara prelazi u pješčano dno, koje se spušta do dubina od preko 20 metara i zatim prema pučini nastavlja u obliku obalnog detritičnog dna. Obalna linija blago se spušta u more, a takva konformacija prisutna je i u podmorju. Zbog toga je dubina prosječno obalnog pojasa oko 10-tak metara. Dalje od obale nalazi se muljevito i detritičko dno prosječne dubine od 20 do 30 metara, ponegdje i do 46 metara (u otvorenom moru izvan pličine Paklena). Detaljniji podaci o biljnom i životinjskom svijetu te specifičnosti obale LAGUR područja nalaze se u Prilogu 5.

Sva prethodna navedena bogatstva LAGUR područja potrebno je čuvati i zaštititi. Da bi se to ostvarilo potrebno je prije svega podići razinu ekološke svijesti lokalnog stanovništva i ribara te ih nakon toga sve više uključivati u akcije čišćenja luka, mora, podmorja i općenito okoliša.

1.1.4. Društvena i zdravstvena infrastruktura

Na području LAGUR-a provode se obrazovni programi predškolskog, osnovnog, srednjoškolskog i cjeloživotnog obrazovanja. Na području LAGUR-a ne postoje ustanove visokoškolskog obrazovanja. U gradu Umagu-Umago se nalazi Dom zdravlja s pripadajućim stacionarima i ljekarnama te disperziranim ambulancama u naseljima. Zavod za javno zdravstvo Istarske županije ima ispostave u gradovima Umagu-Umago i Buje-Buie. Zavod za hitnu medicinu Istarske županije ima ispostavu u gradu Umagu-Umago. U gradovima Buje-Buie i Novigrad-Cittanova te općini Brtonigla-Vertenglio nalaze se zdravstvene stanice. Gradovi Novigrad-Cittanova i Umag-Umago provode institucionalni oblik socijalne skrbi u okviru tri doma za starije i nemoćne. U Prilogu 6. je detaljnije prikazana društvena i zdravstvena infrastruktura na LAGUR području.

1.1.5. Komunalna infrastruktura

Komunalnu infrastrukturu na području LAGUR-a čini prometna infrastruktura, sakupljanje komunalnog otpada, vodoopskrba i odvodnja te energetski sustav. Prometna infrastruktura uključuje cestovnu povezanost, željeznički promet, morske luke i zračni promet. Područje čini izrazito povoljan geopolitički i prometni položaj (blizina Slovenije oko 10 km i Italije oko 40 km, pristup autocesti oko 5 km, zračnoj luci Pula oko 80 km). Cestovni promet određen je sustavom državnih cestovnih pravaca te sustavom županijskih i lokalnih cesta. Prometnice vode prema moru, lukama, regionalnim centrima, industrijskim zonama te zbog toga imaju strateško značenje. Područje je poznato i po Istarskom ipsilonu koji je sustav autocesta u hrvatskoj mreži autocesta, a čine ga autocesta A8 (Matulji-Kanfanar) i A9 (slovenska granica - Kanfanar - Pula). Naziva se Istarski ipsilon zbog svog oblika nalik slovu Y, a sva se tri kraka spajaju kod Kanfanara u središnjoj Istri.

Organizirano prikupljanje otpada na području LAGUR-a provodi komunalna tvrtka 6.Maj d.o.o. Umag. Gradovi vlasnici i korisnici usluga komunalnog poduzeća 6. Maj su gradovi Umag-Umago, Novigrad-Cittanova, Buje-Buie te općine Brtonigla-Vertenglio, Grožnjan-

Grisignana i Oprtalj-Portole. Predmet poslovanja sastoji se od obavljanja komunalnih djelatnosti: odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda, prikupljanja, odlaganja i zbrinjavanja komunalnog otpada, održavanja groblja i obavljanja pogrebnih poslova te tržnice na malo. Tvrtka 6. Maj odvodnja d.o.o. Umag opslužuje cijeli LAGUR na području odvodnje otpadnih voda. Cijelo područje LAGUR-a opskrbljuje se vodom iz sustava Istarski vodovod d.o.o. Buzet koje je zaduženo i za vodoopskrbu većeg dijela Istarske županije. Sjedište je u Buzetu, a djeluje na pet odvojenih poslovnih jedinica u Bujama, Buzetu, Pazinu, Poreču i Rovinju i šest ispostava: Karojba, Kaštelir, Novigrad, Umag, Vrsar i Žminj. Proizvodnja vode odvija se u radnim jedinicama smještenim u blizini izvora odakle se crpi voda: Sveti Ivan, Gradole, Bulaž i akumulacijsko jezero Butoniga. Sustav opskrbe električnom energijom na području LAGUR-a pripada distribucijskom području Istra kojim upravlja poduzeće Elektroistra Pula. Opskrba plinom na području LAGUR-a postoji samo na području grada Umaga-Umago gdje je izgrađen spoj na magistralni plinovod Vodnjan – Umag.

1.1.5.1. Pomorski promet

Lučka uprava Umag-Novigrad upravlja lukama: Umag, Novigrad, Antenal, Kanegra, Savudrija, Zambratija, Stella Maris, Katoro, Lovrečica, Karigador, Dajla-Belveder, Dajla. Osnivač Lučke uprave je Istarska županija. Lučke djelatnosti za koje Lučka uprava daje koncesiju na postojećim objektima lučke podgradnje i lučke nadgradnje su:

- privez i odvez brodova, jahti, ribarskih, športskih i drugih brodova i plutajućih objekata;
- ukrcaj i iskrcaj putnika, vozila i tereta;
- ostale gospodarske djelatnosti koje su s djelatnostima iz točke 1. i 2. u neposrednoj ekonomskoj, prometnoj ili tehnološkoj svezi (npr. opskrba brodova i brodica, pružanje usluga putnicima, lučko tegljenje, agencijska i špediterska djelatnost, servisi lučke mehanizacije, održavanje i korištenje objekata podgradnje, nadgradnje i morskog akvatorija).

Prema Naredbi o razvrstaju luka otvorenih za javni promet na području Istarske županije („Narodne novine“ 32/2011) luke otvorene za javni promet razvrstavaju se prema veličini i značaju za Republiku Hrvatsku:

1. Luke županijskog značaja na području LAGUR-a: luka Umag – putnička luka, luka Novigrad – putnička luka te luka Antenal – teretna luka.
2. Luke lokalnog značaja na području LAGUR-a: luka Kanegra, luka Savudrija, luka Zambratija, luka Katoro, luka Stella Maris, luka Lovrečica, luka Karigador te luka Dajla-Belveder.

Od navedenih luka Bašanija – Gamboc nije pod Lučkom upravom Umag-Novigrad.

Luka Umag međunarodna je luka i granični prijelaz otvoren tijekom cijele godine. Prvi je nautički ulaz u RH iz središnje Europe. Udaljen je 40 km od Trsta i 50 nautičkih milja od Venecije. Zbog čistoće mora i vrhunske opremljenosti posjeduje Plavu zastavu. Godine 2007. i 2008. luka Umag proglašena je najboljom lukom na hrvatskoj strani Jadrana. U sklopu luke posebne namjene – luke nautičkog turizma ACI marine, nalazi se 475 vezova u moru s priključcima za struju i vodu, 40 mjesta za smještaj plovila na kopnu te mogućnost prihvata jahti do 40 m dužine. Sadržaji dostupni unutar ACI marine Umag su recepcija s mjenjačnicom, bankomat, restoran, prodavaonica mješovitom robom, prodavaonica nautičke opreme i odjeće, kozmetički salon, servisna radionica, travel lift nosivosti 100 tona, sanitarni čvor s zasebnim odjeljkom za invalide, praonica rublja, parkiralište za osobna vozila, sustav za pristup internetu i pomorski granični prijelaz druge kategorije. U obuhvatu luke tvorene za javni promet je crpka za gorivo, granični prijelaz prve kategorije otvoren cijele godine, sidrište s napravama za privez,

iskrcajno mjesto za ribarska plovila preko 15 m dužine, nautički vez. Luka Novigrad osim svojstva luke je i pomorski granični prijelaz druge kategorije otvoren od 1. travnja do 31. listopada. U luci Novigrad postoji servis za plovila, komunalni, ribarski i nautički vez. Na operativnoj obali postoji iskrcajno mjesto za ribarska plovila preko 15 m, sanitarni čvorovi i posebni sanitarni čvor za invalide. Luka posebne namjene – luka nautičkog turizma Marina Nautica Novigrad, otvorena je tijekom cijele godine, a raspolaže s 400 vezova s priključcima za struju i vodu, uključujući suhe vezove. Sadržaji dostupni unutar marine Novigrad su dizalica nosivosti 80 tona, igla za skidanje jarbola, crpka za gorivo, servisna radionica, prodavaonica nautičke opreme, recepcija, parking, sanitarni čvor, praonica rublja. U samoj luci nautičkog turizma nalazi se hotel i benzinska stanica za plovila, dok se u blizini nalaze privatni smještaji, hitna pomoć, samoposluge, pekarnice, pošta, mjenjačnica, Internet kafić, taxi, autobusni kolodvor, ljekarna, suvenirnice, stomatološke ordinacije, tržnica te ribarnica. Luka otvorena za javni promet županijskog značaja Antenala namijenjena je za teretni promet i to ukrcaj, prekrcaj kamenih agregata. U luku mogu uplovljavati plovila do 10.000GT. Luka otvorena za javni promet lokalnog značaja Savudrija namijenjena je za pristajanje, sidrenje i zaštitu plovila do 50 GT za ukrcaj, odnosno plovila čiji je gaz do 3,00 metra, za ukrcaj, iskrcaj putnika i robe te za ostale gospodarske djelatnosti koje su s ovim djelatnostima u međusobnoj gospodarskoj, prometnoj i tehnološkoj vezi. U luci postoji iskrcajno mjesto za ribarska plovila, komunalni vez, ribarski vez i u minimalnom opsegu nautički vez. Luka javnog prometa Zambratija namijenjena je za pristajanje i sidrenje manjih plovila sa niskim gazom i za obavljanje ostalih gospodarskih djelatnosti kao i luka Lovrečica. Luka Stella Maris je luka lokalnog značaja koja se koristi za nautički vez. U luci postoji ronilački centar i centar za iznajmljivanje plovila. Luka lokalnog značaja Katoro je luka namijenjena nautičkom vezu za manja plovila sezonskog karaktera. U luci je organizirano iznajmljivanje plovila za razonodu. Luka javnog prometa Karigador namijenjena je za pristajanje i sidrenje plovila do 300 GT odnosno plovila čiji je gaz do 2,00 metara i za ostale gospodarske djelatnosti u luci je iskrcajno mjesto za ribarska plovila preko 15 m. Luka javnog prometa Dajla namijenjena je za pristajanje i sidrenje manjih plovila sa niskim gazom. Luka Dajla – Belveder je luka lokalnog značaja u tijeku izgradnje gdje je idejni projekt već izrađen. U fazi izrade je dokumentacija o utjecaju na okoliš. Planirani početak izgradnje je tijekom 2018.g.

U Prilogu 7. nalazi se broj ribarskih plovila prema dužini i segmentu s matičnom lukom na području LAGUR-a u 2015.g. Godine 2015. postojalo je 152 plovila s registracijom grada Umaga-Umago i 50 plovila s registracijom grada Novigrada-Cittanova.

Problemi koji postoje u lukama su: neujednačena razvijenost uslijed čega u pojedinim lukama nema dovoljan broj dizalica za sve vrste plovila, škvera za remont brodova i istezališta za mala plovila; nedovoljni standard komunalne opremljenosti luka (u pojedinim lukama nedostaju priključci struje i vode, kontejneri, ledomati); pojedine luke koje imaju internetski pristup imaju problem sa slabim signalom, dok druge nemaju nikako pristup internetu što uvelike otežava posao ribarima. Još jedan od velikih problema ovog područja su zastarjela oprema, nekorištenje energetske učinkovitih metoda u ribarstvu i akvakulturi, nedostatak višenamjenskih plovila za spašavanje (policija, vatrogasci, hitna pomoć) što potencijalno ugrožava život stanovnika koji se bave ribarskom djelatnošću, ali i drugih osoba koji plove ovim dijelom Jadrana. Svi ovi problemi su posljedica nedostatka izvora financiranja i projekata. Bitno za istaknuti je i činjenica kako čistoća luka nije zadovoljavajuća. To je posljedica neuključenosti dijela ribara i lokalnog stanovništva u čišćenje luka i mora kao i njihova ekološka neosviještenost. Problem je moguće riješiti njihovom edukacijom, poticanjem na razmišljanje o okolišu, odnosno sveukupnom senzibilizacijom na okolišnu problematiku.

1.1.5.2. Iskrcajna mjesta

Sukladno Odluci i ispravku Odluke o popisu iskrcajnih mjesta za ribarska plovila koja obavljaju gospodarski ribolov na moru („Narodne novine“ broj 66/2009 i 64/2009), na području LAGUR-a postoji pet iskrcajnih mjesta za plovila veća od 15 metara: Umag, Novigrad – Porporela, Savudrija, Karigador i Antenal. U iskrcajnim mjestima za brodove, pogotovo za vrijeme turističke sezone kada se turistički brodovi, nautičari i ribarska plovila zadržavaju u iskrcajnim mjestima, onemogućavaju prilaz jedni drugima. Još jedan od problema u iskrcajnim lukama je to što su mobilne mreže opterećene i imaju slab signal. Navedeno ribarima otežava unos podataka o iskrcanom ulovu nakon vaganja ulovljene ribe i drugih morskih organizama na iskrcajnom mjestu.

1.2. Gospodarske značajke područja

U segmentu gospodarskih značajki područja LAGUR-a prikazane su glavne gospodarske djelatnosti, stanje gospodarstva te tržište radne snage. Dominantne djelatnosti u stvaranju ukupnog prihoda na ovom području su turizam poljoprivreda, ribarstvo, industrija, uslužne djelatnosti, mali proizvodni pogoni, trgovina naveliko i malo, autoprijevozništvo i građevinarstvo. U industriji su zastupljene djelatnosti obrade metala, stolarstva, kemijska, elektronička, distribucija električne energije. Prema broju trgovačkih društava u odnosu na djelatnost, dominiraju dvije uslužne djelatnosti: trgovina i poslovanje nekretninama, slijede razne poslovne usluge, a ostatak otpada na prerađivačku industriju, građevinarstvo, prijevoz, skladištenje i veze, hotele i restorane, te ostale djelatnosti, odnosno poljoprivredu i rudarstvo. Na području LAGUR-a je u 2015.g. postojalo 1.817 poslovnih subjekata, što je 18% od ukupnog broja registriranih poslovnih subjekata u Istarskoj županiji. Uspoređujući 2012.g. te 2014.g.vidljivo je da je u 2014.g. broj registriranih poslovnih subjekata porastao za 12%. Najveći broj gospodarskih subjekata zabilježen je gradu Umagu-Umago (966) gdje ih je više nego u ostalim gradovima i općinama zajedno. Slijedi ga grad Buje-Buie s 363 te grad Novigrad-Cittanova s 346 registriranih poslovnih subjekata u 2015.g. Manje od 100 poslovnih subjekata imaju općine Brtonigla-Verteneglio (77), Oprtalj-Portole (43) te Grožnjan-Grisignana koja broji najmanje poslovnih subjekata (22).

U Tablici 2. je prikazan broj aktivnih gospodarskih subjekata na području LAGUR-a za 2014.g. i 2015.g.

Tablica 2. Broj aktivnih gospodarskih subjekata na LAGUR područja za 2014.g. i 2015.g.

JLS	2014.	2015.
Umag-Umago	919	966
Novigrad-Cittanova	315	346
Buje-Buie	330	363
Brtonigla-Verteneglio	67	77
Grožnjan-Grisignana	19	22
Oprtalj-Portole	37	43
LAGUR	1.687	1.817

Izvor: www.hgk.hr, Registar poslovnih subjekata, preuzeto 10. ožujka 2017.g.

1.2.1. Glavne gospodarske djelatnosti

Utjecaj mediteranske i blage kontinentalne klime na području LAGUR-a doprinio je razvoju određenih gospodarskih djelatnosti. Prirodni potencijali utjecali su na razvoj poljoprivrede, a osim navedenog sama lokacija je odličan preduvjet za razvoj cjelogodišnjeg turizma.

Glavna gospodarska grana grada Umaga-Umago jest turizam, odnosno djelatnosti pružanja smještaja i prehrane. Od industrije posebno su značajne prehrambena (prerada rajčice i proizvodnja koncentrata od rajčice) i kemijska (proizvodnja samoljepljivih traka, fleksibilne ambalaže te brodskih boja i lakova), dok je treća najznačajnija gospodarska grana poljoprivredna proizvodnja gdje prednjači proizvodnja povrća, grožđa, vina, maslinovog ulja i meda. Obrtnici se bave proizvodnjom, ugostiteljstvom i turizmom, trgovinom, ribarstvom i autoprijevozom, dok mali poduzetnici čine osnovnu strukturu gospodarstva grada Umaga-Umago.

Grad Novigrad-Cittanova je u prošlosti bio prepoznatljiv kao mali ribarski gradić. Šezdesetih godina prošlog stoljeća veći se broj ljudi zapošljavao u tekstilnoj industriji i obližnjem kamenolomu ili je većina njih dnevno migrirala u obližnje gradove. Usporedno s tim razvijala se i poljoprivreda - vinogradarstvo i maslinarstvo u manjim poljoprivrednim gospodarstvima. Ranih sedamdesetih godina započeo je intenzivan razvoj turizma. Danas su najvažnije djelatnosti hotelijerstvo i turizam, građevinarstvo, poljoprivreda, ribarstvo i druge uslužne djelatnosti.

Na području grada Buja-Buie poljoprivreda se uglavnom odnosi na uzgoj maslina i vinove loze. Značajan je izvor prihoda za veliki broj stanovnika i najzastupljenije je dopunsko zanimanje građana. Pogodan prometni položaj, blizina regionalnih centara te raznovrsna turistička ponuda u priobalju (turističko naselje Kanegra) i unutrašnjosti teritorija čine temeljni potencijal za razvoj turizma na području grada Buja-Buie. Do sada je već razvijen niz turističkih proizvoda: Vinska cesta Bujštine, Ceste maslinova ulja, mreža pješačkih i biciklističkih staza koja se uklapa u mrežu na razini županije i šire, kulturni itinereri posebno u starim gradskim jezgrama, obnovljena trasa nekadašnje uskotračne željezničke pruge Parenzana, koja se koristi kao pješačko-biciklistička staza i lovni turizam.

Većina aktivnog stanovništva općine Brtonigla-Verteneglio bavi se poljoprivredom, stoga je Općina bogata raznim strukturama s velikim razvojnim i proizvodnim potencijalom kao što su poljoprivrednici, primarni proizvodi visoke kvalitete kao npr. vino, masline i maslinovo ulje, sir, riba, tartufi, meso, istarski pršut, povrće, jedinstveno mirisno i aromatično bilje. Turistička djelatnost druga je osnovna gospodarska grana u Općini.

Ekonomija općine Grožnjan-Grisignana počiva na turizmu, poljoprivredi i uslužnim djelatnostima. Radi se o malim poduzetnicima koji se bave trgovinom, uslugama popravka i montaže, te proizvodnjom manjeg opsega. Nekoliko autoprijevoznika i građevinskih poduzetnika nudi usluge dijelom namijenjene turizmu, revitalizaciji te stvaranju novih turističkih kapaciteta. Po broju zaposlenih statistički prednjače industrija, trgovina i poljoprivreda. Osnovne djelatnosti gospodarstva općine Oprtalj-Portole bazirane su na uslužnim djelatnostima i malim proizvodnim pogonima. Tu spadaju privatni poduzetnici koji se bave trgovinom ili pružaju usluge popravka ili montaže, autoprijevoznici, građevinari. Zanati i manji pogoni proizvodnih djelatnosti omogućuju neprekinut život mjesta. Ekonomski status omogućen je radom stanovnika u obližnjim većim središtima, a u novije vrijeme razvijaju se turističke djelatnosti (agroturizam i sl.). U Prilogu 8. prikazani su zaposleni prema područjima djelatnosti i spolu po JLS-ovima LAGUR-a. U Prilogu 9. prikazani su zaposleni prema glavnim izvorima sredstava za život.

1.2.1.1. Ribarstvo i akvakultura

Ribarstvo na području LAGUR-a uglavnom je lokalnog značenja kao izvor posla i primanja za značajan broj ribarskih obitelji. Najzastupljenije vrste u ulovu i iskrcaju su srdela, inćun, muzgavac, trlja blatarica i list. Za umaški zaljev karakterističan je izlov Jakopovih kapica.

Prema iskrcajnim mjestima jedinica lokalne samouprave LAGUR-a iskrcaj (u kilogramima) je rastao od 2012.g. do 2015.g. u svim iskrcajnim mjestima, jedino je u luci Karigador zabilježen značajan pad u odnosu na prethodne godine. Ukupan iznos iskrcaje ribe i drugih morskih organizama na području LAGUR-a u 2015.g. iznosio je 768.849,81 kilograma, za razliku od 2012.g. kada je iznosio 432.722,64 kilograma. Najveći je ulov u kilogramima i to bijele ribe, mekušaca te školjkaša koji u lukama gradova Umag-Umago i Novigrad-Cittanova čine polovinu od ukupnih iskrcajnih riba i drugih morskih proizvoda. U Prilogu 10. dan je pregled iskrcaja ribe i drugih morskih organizama (u kg) po iskrcajnim mjestima JLS-a od 2012.g. do 2015.g.

Ako se gleda iskrcaj prema matičnoj luci plovila u 2015.g., ukupan iskrcaj plovila na području LAGUR-a iznosio je 936.609,59 kilograma. Najviše u Novigradu-Cittanova (425.953,08), dok u lukama Umaga-Umago 394.998,17 kilograma, a u luci Karigador 115.658,34 kilograma. U Prilogu 11. prikazan je iskrcaj ribe i drugih morskih organizama (u kg) prema matičnoj luci plovila u 2015.g.

Uzgoj morske ribe i školjki može predstavljati vrlo značajnu gospodarsku djelatnost, a potrebno ju je razvijati prvenstveno u potencijalu uzgoja školjaka koji se trenutačno odvija u Savudrijskoj vali. U registru uzgajivača školjki trenutačno su samo dva uzgajivača koja imaju važeću povlasticu za uzgoj. Na području LAGUR-a postoji ukupno 176 plovila, najviše u gradu Umagu-Umago (122), zatim u gradovima Novigrad-Cittanova (50) i Buje-Buie (3) dok je u općini Brtonigla-Verteneglio samo jedno plovilo za lov mrežama stajaćicama. Prema tipu plovila najviše je plovila za lov mrežama stajaćicama (84) kojih je većina u gradu Umagu-Umago (64). Navedeni podaci o vrstama plovila na području LAGUR-a za 2015.g. predstavljeni su u Prilogu 12.

Na području LAGUR-a izdane su 182 povlastice za gospodarski ribolov. Većina povlastica su valjane i aktivne povlastice, dok je jedna, na području grada Novigrada-Cittanova pohranjena¹. Pohranjena povlastica označava da ovlaštenik povlastice posjeduje sezonski obrt, dozvolu za rekreacijski ribolov i/ili obavljanja druge djelatnosti plovilom. U Prilogu 13 nalazi se broj aktivnih i pohranjenih povlastica za gospodarski ribolov na području LAGUR-a u 2015.g., dok su u Prilogu 14 detaljnije objašnjene ribolovne zone.

Područje LAGUR-a ima različite vrste morske flore i faune. Međutim, na području je još uvijek jako velik broj neistraženih vrsta i staništa što je posljedica malog broja istraživanja. Također, jedan od problema je i nepristupačan i za ovo područje odgovarajući sustav praćenja ribljevog fonda na ovom području kao ni kretanja riba.

¹ Povlasticu za ribolov ovlaštenik povlastice mora pohraniti u Ministarstvu:

- ako se plovilom na koje je izdana povlastica nije obavljao gospodarski ribolov dulje od 6 mjeseci ili su dostavljani očevidnici bez ulova,
- u slučaju kada se plovilo namjerava koristiti u druge svrhe, a ne u svrhu obavljanja gospodarskog ribolova,
- ako se utvrdi da ovlaštenik povlastice za ribolov kojem je izdana povlastica za ribolov nema plovilo, alate i opremu za ribolov,
- u slučaju da vlasnik plovila proda plovilo, a ovlaštenik povlastice povlasticu za ribolov želi zadržati radi prebacivanja prava iz povlastice za ribolov na novo plovilo,
- u slučaju prestanka pravne ili poslovne sposobnosti ovlaštenika povlastice za ribolov, ako u povlasticu za ribolov nije upisan drugi ovlaštenik.

Akvakultura ili lagunarno ribarstvo počeli su se razvijati još u Rimsko doba, te u Kini, Japanu, Indiji i Egiptu još prije 4.000 godina. Još su tada bile uočene opasnosti po riblji fond uslijed intenzivnog lova, mada se tehnologija ribolova do danas značajno promijenila. Brojnim znanstvenim zapisima utvrđeno je da se riblji fond značajno osiromašio, izuzev sitne plave ribe koja je, doduše puno manjih lovniha dimenzija nego prije 30-tak godina. Stoga je marikultura, nesumnjivo jedino od izvjesnijih budućih rješenja u problematici morskog ribarstva. U Prilogu 15 prikazane su mogućnosti razvoja akvakulture u gornjem dijelu Istre.

1.2.1.2. Turizam i ugostiteljstvo

Područje LAGUR-a obiluje suncem tijekom cijele godine što je uvelike utjecalo na razvoj turizma. Grad Umag-Umago prepoznatljiv je po visokokvalitetnim smještajnim kapacitetima. Na području općine Brtonigla-Verteneglio smjestio se jedan od najvećih hrvatskih autokampova „Camping IN Park Umag“. Kamp čini oko 200 jedinica za smještaj koji može biti na parcelama, u mobilnim kućicama te u Superior kućicama. Turističke zajednice gradova Umag-Umago, Novigrad-Cittanova i Buje-Buie, općine Brtonigla-Verteneglio te turističke kompanije Istraturist Umag i Aminess hotels & campsites oformile su prvi klaster turističkih zajednica u RH. Cilj klastera je produžiti turističku sezonu i boravak turista na ostale mjesece u godini izvan ljetne sezone, povećati potrošnju i unaprijediti kvalitetu svoje ponude te učvrstiti poziciju destinacije idealne za odmor i utjecati na ponovni dolazak turista. Klaster je formiran pod nazivom ColoursofIstria. Osnivači klastera zajednički rade na razvoju turizma regije sjeverozapadne Istre. Klaster je usmjeren na razvoj pet glavnih proizvoda: tenis, biciklizam, nogomet, gourmet i wellness. Grad Umag-Umago ostvaruje veći broj dolazaka i noćenja u 2016.g. nego ostale općine i gradovi zajedno. U Prilogu 16 vidljivo je da je broj dolazaka i noćenja veći u gradovima i općinama koje imaju pristup moru za razliku od onih u unutrašnjosti Istre. Grad Umag-Umago ostvaruje 9,43% dolazaka i noćenja od ukupnog broja u Istarskoj županiji. Od njega veći postotak ostvaruju sljedeći gradovi i općine: Medulin (10,77%), Poreč (12,40%) i Rovinj (13,75%). U svim općinama i gradovima LAGUR-a broj noćenja i dolazaka povećao se u odnosu na 2015.g. Gledajući dolazak turista po zemljama, najveći je broj turista iz Slovenije, Austrije, Njemačke i Italije. Usporedno, od 2012.g. broj dolazaka turista iz svih država je rastao osim iz Italije i Nizozemske gdje je broj turista u 2012.g. bio veći nego u 2015.g. Podaci su dostupni za gradove Umag-Umago, Novigrad-Cittanova, i Buje-Buie te djelomično za općine Brtonigla-Verteneglio i Oprtalj-Portole. Za ostale općine LAGUR-a podaci nisu dostupni ili su tajni. U Prilogu 17 prikazan je promet turista po državama dolaska. Smještajni kapaciteti na području LAGUR-a nisu se previše mijenjali uspoređujući 2013.g., 2014.g. i 2015.g. Najviše soba u 2015.g. je u gradu Umagu-Umago s 22.717 postelja te slijedi grad Novigrad-Cittanova s 3.892 sobe i 11.806 postelja. Podaci za općine Grožnjan-Grisignana i Oprtalj-Portole nisu dostupni. Detaljniji podaci o smještajnim kapacitetima prikazani su u Prilogu 18.

Dobre rezultate koje područje ostvaruje putem turističke djelatnosti mogli bi iskoristiti i ribari. Veliku zainteresiranost turista za more, ribolov, sportove na i ispod vode, tradiciju i hranu s ovog područja trebaju iskoristiti i osobe koje se bave ribarstvom. Međutim, njihova needuciranost o regulativi i mogućnostima ih koči u tome i vodi do niske razine diversifikacije prihoda (slaba iskorištenost mogućnosti prihodovanja od turizma).

1.2.2. Stanje gospodarstva

Istarska županija nalazi se pri samom vrhu razvijenosti RH. Tako gradovi Umag-Umago i Novigrad-Cittanova pripadaju u V. skupinu razvijenosti te su jedni od najrazvijenijih gradova

RH. U usporedbi s ostalim gradovima i općinama u LAGUR-u vidljive su veće razlike prema svim pokazateljima razvijenosti. Grad Buje-Buie i općina Brtonigla-Verteneglio pripadaju u IV. skupinu razvijenosti, odnosno njihova razvijenost je između 100% i 125% razvijenosti prosjeka RH. Oprtalj-Portole i Grožnjan-Grisignana pripadaju u treću skupinu razvijenosti, njihova razvijenost je između 75% i 100% razvijenosti prosjeka RH. Podaci o vrijednosti indeksa razvijenosti i pokazatelja za JLS-ove u sastavu LAGUR-a prikazani su u Tablici 3.

Tablica 3. Vrijednost indeksa razvijenosti i pokazatelja za JLS LAGUR-a 2010. – 2014.g.

JLS	Prosječni dohodak percapita	Prosječni izvorni prihodi percapita	Prosječna stopa nezaposlen osti (%)	Kretanje stanovniš tva	Udio obrazovanog stanovništva u stanovništvu 16-65 godina	Indeks razvijeno sti	Skupina
Umag- Umago	32.505	6.580	6,0	109,0	81,03	135,34	V.
Novigrad- Cittanova	29.019	8.021	5,2	116,5	79,72	141,31	V.
Buje-Buie	26.271	3.014	6,6	102,7	76,80	105,25	IV.
Brtonigla- Verteneglio	25.031	5.018	5,5	104,2	67,21	112,85	IV.
Grožnjan- Grisignana	19.420	3.868	6,4	98,9	62,58	96,53	III.
Oprtalj- Portole	22.094	2.757	5,2	89,3	65,16	92,84	III.

Izvor: www.razvoj.gov.hr, Vrijednost indeksa razvijenosti i pokazatelja za izračun indeksa razvijenosti na lokalnoj razini 2013.g., preuzeto 13. ožujka 2017.g.

1.2.3. Tržište radne snage

Prema podacima Hrvatskog zavoda za zapošljavanje broj nezaposlenih na području LAGUR-a smanjivao se od 2013.g. do 2016.g. s izuzetkom 2014.g. kada je 988 osoba bilo nezaposleno. Taj broj se smanjio za 40% te je u 2016.g. godišnji broj nezaposlenih iznosio 609 osoba. Najveći broj nezaposlenih je u gradu Umagu-Umago, iako se taj broj smanjio za gotovo 50% od 2013.g. do 2016.g. Najmanji broj nezaposlenih je u općini Grožnjan-Grisignana, gdje je 2016.g. samo 11 osoba bilo nezaposleno. Registrirana nezaposlenost na području LAGUR i novozaposlene osobe na području LAGUR-a od 2013.g. do 2016.g. te stanovništvo staro 15 i više godina prema trenutačnoj aktivnosti u 2011.g. prikazani su u Prilogu 19.

Problem s kojim se područje LAGUR-a susreće jest u iseljavanju mladih, što predstavlja zabrinjavajući trend i u cijeloj RH, a ne samo na LAGUR području. Uz to, na području je prisutan i problem nedostatka mladih u sektoru ribarstva odnosno njihova nezainteresiranost za ribarsku djelatnost kao i nepoznavanje ribarske tradicije ovog područja. Potrebno je omogućiti stjecanje vještina i znanja o ribarskim djelatnostima, ribarskoj tradiciji, očuvanju podmorja, što može utjecati na povrat privlačnosti ovog sektora kod mladih, odnosno povećanja interesa za pokretanjem poduzetničkih inicijativa u sektoru ribarstva i akvakulture. Pomoć prilikom pokretanja poduzetničkih inicijativa su sredstva iz EU i drugih fondova, ali da bi ih mogli koristiti potrebno je prvo se upoznati s mogućnostima koje proistječu iz njih.

1.3. Demografske i socijalne značajke područja

Prema podacima iz 2011.g. na području LAGUR-a je živjelo 26.206 stanovnika što je blaži porast u usporedbi s 2001.g. kada je živjelo 25.588 stanovnika. Porast broja stanovnika s obzirom na 2001.g. ostvaren je u gradovima Umagu-Umago, Novigradu-Cittanova, Buje-Buie

te općini Brtonigla-Verteneglio, dok je u općinama Grožnjan-Grisignana i Oprtalj-Portole zabilježen blaži pad što je prikazano Tablicom 4.

Tablica 4. Broj stanovnika po Popisu stanovništva iz 2001.g. i 2011.g.

JLS	2001.	2011.
Umag-Umago	12.901	13.467
Novigrad-Cittanova	4.002	4.345
Buje-Buie	5.340	5.182
Brtonigla-Verteneglio	1.579	1.626
Grožnjan-Grisignana	785	736
Oprtalj-Portole	981	850
LAGUR	25.588	26.206

Izvor: www.dzs.hr, Popis stanovništva 2011.g., preuzeto 10. ožujka 2017.g.

U nastavku je prikazana spolna i starosna struktura stanovništva na području LAGUR-a.

Tablica 5. Spolna i starosna struktura JLS-a u 2011.g.

JLS	Udio žena (%)	Prosječna starost	Indeks starenja	Koeficijent starenja
Umag-Umago	51	42,3	127,9	22,6
Novigrad-Cittanova	52	42,9	137,5	24,5
Buje-Buie	51	43,1	140,3	23,5
Brtonigla-Verteneglio	49	43,3	147,0	23,7
Grožnjan-Grisignana	51	44,6	147,0	26,4
Oprtalj-Portole	51	45,5	189,7	28,1
LAGUR	50,8	43,6	148,2	24,7

Izvor: www.dzs.hr, Popis stanovništva 2011.g., preuzeto 10. ožujka 2017.g.

Spolna struktura pokazuje izjednačenost u broju muškaraca i žena na području LAGUR-a. Prosječna starost iznosi 43,6 godina što je više od prosjeka Istarske županije (43,0). Koeficijent starenja nešto je manji od koeficijenta na području Županije (24,9) međutim indeks starenja je znatno veći nego na području Istarske županije (136,8). U usporedbi s RH vidljivo je da je stanovništvo LAGUR-a znatno starije. Indeks starenja RH iznosi 115 dok je koeficijent starenja 24,1.

1.3.1. Obrazovna struktura

Obrazovna struktura LAGUR-a je u odnosu na ostatak RH relativno dobra, ali osjetan je nedostatak stručnjaka s visokom naobrazbom i znanstvenim zvanjima, što je dugoročno razvojno ograničenje LAGUR-a i aspekt koji se mora poboljšati. Obrazovna struktura radno aktivnog stanovništva ne odgovara u dovoljnoj mjeri potrebama postojećih tvrtki, odnosno tržištu rada, a dio obrazovanog stanovništva odlazi u veće gradove ili u druge države u potrazi za radnim mjestima. Brojka od 161 osoba bez škole i 229 osoba koje su završile do tri razreda osnovne škole su zabrinjavajuće, ali to je vjerojatno posljedica velikog broja starijih osoba. Struktura obrazovanih kadrova na razini srednjeg i visokog obrazovanja ne odgovara potrebama gospodarstva kao i kompetencije obrazovanih kadrova koje nisu u skladu s potrebama gospodarstva. Mladi sve više odlaze u druge gradove i nisu zainteresirani za djelatnost ribarstva ni u kojem smislu. Samo 0.7% stanovništva je bez škole dok je najveći postotak osoba sa srednjom školom (55%). Broj stanovnika koji je visokoobrazovan je 3.377. Detaljniji podaci o stanovništvu koje je starije od 15 godina prema stupnju obrazovanja i spolu vidljivi su u Prilogu 20.

2. ANALIZA RAZVOJNIH POTREBA PODRUČJA LAGUR-A

2.1. SWOT – Snage, slabosti, prilike i prijetnje područja LAGUR-a

U nastavku se nalazi tablica SWOT analize za područje LAGUR-a koja proizlazi iz prethodno predloženog opisa područja LAGUR-a i analiza konkretnih razvojnih potreba/problema područja na koje će ciljevima, prioritetima i mjerama djelovati LRSR.

Tablica 6. SWOT analiza za područje LAGUR-a

SNAGE	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none"> • LAGUR obuhvaća područje od 367 km² na kojem se nalaze raznolika prirodna (ušće rijeke Mirne i Istarske toplice) i kulturna bogatstva (muzejska građa Muzeja Lapidarium, muzejska građa Muzeja grada Umaga-Umago, podmorska arheološka zona od granice Slovenije do Umaga-Umago, kulturno-povijesna cjelina grada Umaga-Umago te podmorska arheološka zona Umag-Novigrad, kulturno-povijesna cjelina grada Novigrada-Cittanova, grada Buje-Buie, općine Grožnjan-Grisignana, naselja Kostanjica, Završje, Oprtalj utvrđeno naselje Kaštel i drugo). • Povoljan geopolitički i prometni položaj (blizina Slovenije (oko 10 km) i Italije (oko 40 km), pristup autocesti oko 5 km, zračnoj luci-Pula oko 80 km). • Područje karakterizira izvrsna kakvoća mora, visok stupanj saliniteta, najveći raspon plime i oseke te velika raznolikost morskog staništa koja utječe na iznimnu kvalitetu proizvoda u ribarstvu. • Strujanje vode - veliki i brzi raspon plime i oseke doprinosi gibanju mora što uzrokuje veću kretanju ribe što pogoduje ribarima ovog područja. • Područje karakterizira blaga mediteranska i kontinentalna klima. • Duga tradicija i iskustvo u ribarstvu te prijenos znanja i vještina ribara „s koljena na koljeno“. • Specifična ponuda ovog kraja su školjke (kaneštreli i kapesante) prepoznatljivi na svjetskoj gastronomskoj karti. • Na području LAGUR-a „Pinna nobilis“ postoji pet registriranih iskrcajnih mjesta za plovila preko 15 m (Umag, Novigrad, Savudrija, Karigador i Antenal).	<ul style="list-style-type: none"> • Nedostatak mlade radne snage koja bi se bavila ribarstvom. • Mladi nisu educirani o ribarskim djelatnostima, ribarskoj tradiciji, očuvanju podmorja što onemogućava bilo kakav interes s njihove strane. • Domaći kvalitetni proizvodi se izvoze u zapadne zemlje, dok se uvoze proizvodi koji su zaleđeni i lošije kvalitete. • Nedovoljan broj dizalica svih vrsta plovila, škvera za remont brodova i istezališta za mala plovila. • Nedovoljno razvijena infrastruktura i nedovoljno visoki standard komunalne opremljenosti luka (priklučci struje i vode, kontejneri, ledomati). • Trenutačni broj vezova u lukama je nedostatan, posebice za strane brodice koje se onda vežu „na divlje“. • Nedostatak višenamjenskih plovila za spašavanje (policija, vatrogasci, hitna pomoć). • U Brtonigli-Verteneglio i Grožnjanu-Grisignana nedostaje ribarnica (prostor za prodaju). • Postojeći gat u Umagu-Umago nije adekvatan i potrebna je njegova nadopuna. • Nedostatak ciljno usmjerenih, adekvatnih manifestacija/sajmova/fešti na LAGUR području koje bi promovirale ribarsko područje kao takvo i postale međunarodno prepoznate. • Nedostatak vlastitih izvora financiranja za nova ulaganja i nove projekte. • Korištenje zastarjele tehnologije u ribarstvu i nedostatak značajnijih investicija i inovativnih projekata. • Iskrcajne luke pokriva Internet koji ima jako slab signal i čiji su operateri preopterećeni što

- Iskrcajne luke su opremljene uređajima za privez, osvijetljene su i energetski opremljene (struja, voda, web kamere).
- Na području grada Umaga-Umago postoje morske zone pomorskog prometa, a to su: lučko područje Umag, luke Savudrija, Zambratija, Kravljirt i Lovrečica, Alberi – Skiper, Alberi, Borožija i Stella Maris.
- U luci Umag, sredstvima EU (PHARE) i sredstvima MPRRR, izgrađen je gat koji je u potpunosti namijenjen ribarima.
- Ulaz u luku Umag produbljen je 4,5 metara kako bi se omogućilo uplovljavanje većih plovila s dubljim gazom.
- U suradnji s udrugom IstraMet, postavljena je meteo postaja na operativnoj obali u Novigradu-Cittanova i Umagu-Umago.
- Razvijen nautički turizam čemu doprinose dvije luke nautičkog turizma – marine Umag i Novigrad – Luka I.
- Na području je razvijen turizam koji pogoduje gospodarskom ribolovu i prodaji ribe/školjaka.
- Ribari s područja LAGUR-a „Pinna nobilis“ su članovi četiri zadruge i to: Ribarske zadruge Umag, „Ostriga“ zadruge za ribarstvo i trgovinu, „Sargus“ zadruge za proizvodnju i izlov ribe i školjaka te Ribarske zadruge „Istra“.
- Ribari ostvaruju dobru komunikaciju s lokalnim i državnim institucijama, kao i s Lučkom upravom i Lučkom kapetanijom.
- Ribari s područja LAGUR-a svake godine sudjeluju na međunarodnom sajmu ribarstva i ribarske opreme „Crofish“ na kojem se predstavljaju izlagači iz Hrvatske, Italije i Slovenije.
- Lokalni ribari i ugostitelji imaju odličan odnos što ugostiteljima omogućava da u svojim restoranima uvijek imaju svježiju ribu i školjke.
- Lokalnu akcijsku grupu u ribarstvu - LAGUR „Pinna nobilis“ čini 13 članova među kojima su stručni i iskusni predstavnici sektora ribarstva, marikulture i akvakulture, te su prepoznati kao važan dionik od strane lokalnog stanovništva.
- Stručno osoblje LAGUR-a ima dugogodišnje iskustvo u radu na pripremi i ribarima otežava unos podataka o iskrcajnom ulovu nakon vaganja ulovljene ribe i drugih morskih organizama na iskrcajnom mjestu.
- Niska razina diversifikacije prihoda ribara (slaba iskorištenost mogućnosti prihodovanja od turizma koji je povezan s ribolovnom tradicijom).
- Tehničke karakteristike i čistoća luka nisu zadovoljavajuće.
- Ulaz u luku Novigrad nije dovoljno dubok, što onemogućuje prilaz većim plovilima.
- Lokalno stanovništvo nije dovoljno ekološki osviješteno što se očituje malom odazivu akciji čišćenja mora, luka i podmorja.
- Slaba informiranost o endemskim i zaštićenim vrstama podmorja područja LAGUR-a „Pinna nobilis“.
- Nedovoljna razina informiranosti lokalnih ljudi i turista o događanjima vezanih uz more, podmorje i morske aktivnosti.
- Područje posjeduje bogatu gastronomsku ponudu koja nije adekvatno brendirana i marketinški popraćena.
- Na području nisu razvijeni dodatni sadržaji kao što su sportski ribolov, ronilački turizam, kajak, veslanje i drugi sportovi na vodi i pod vodom.
- Jako malo područja LAGUR-a je predviđeno (definirano) za uzgoj školjaka.
- Članovi i lokalno stanovništvo nisu dovoljno upoznati s fondovima EU i prilikama koje iz njih proizlaze.

<p>provedbi EU i nacionalnih projekata te u upravljanju neprofitnim organizacijama.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dobra politička koordinacija JLS-ova koji su članovi/osnivači LAGUR-a i njihova podrška projektima u cilju poticanja gospodarske djelatnosti ribolova i njegove održivosti. 	
PRILIKE	PRIJETNJE
<ul style="list-style-type: none"> • Članstvo Republike Hrvatske u Europskoj uniji što doprinosi širenju tržišta. • Mogućnost korištenja sredstava iz EU fondova i nacionalnih programa za poboljšanje poslovne klime i novih oblika turizma. • Financiranje programa i projekata unutar CLLD Strategije kroz Operativni program za pomorstvo i ribarstvo RH za razdoblje 2014 – 2020. • Suradnja sa LAGUR - ovima u Hrvatskoj i inozemstvu u cilju zajedničkog djelovanja i međusobne suradnje. • Mogućnost dodatnog razvoja malog i srednjeg poduzetništva u sektoru ribarstva kroz mjere poticanja iz programa/proračuna JLS-a na LAGUR području. • LAGUR područje posjeduje veliki potencijal za razvijanje marikulture (uzgoj ribe, školjaka i spužvi). • Snažni razvoj ribolovnog turizma uslijed rastućih potreba i interesa turista za takvom vrstom usluge. • Mogućnost razvijanja ronilačkog turizma uslijed pogodnih plitkih dijelova podmorja, podmorskih arheoloških lokaliteta i bogate flore i faune (prapovijesna brodica i naselje u Zambratiji, ostaci potopljene antičke luke u Savudriji, olupina Coriolanus i sl.). • Mogućnost razvoja sportova na vodi i pod vodom uslijed interesa turista za takvom vrstom usluge. • Otvaranje ribarskog muzeja u kojem će biti izložena stara ribarska oprema i načini ribolova kroz povijest. • Veliki interes turista za ribarstvo i ribarsku tradiciju. • Interes i potreba za edukativnim djelatnostima vezanim uz primorje, živi svijet i ribarsku tradiciju. 	<ul style="list-style-type: none"> • Klimatske promjene. • Ekološke katastrofe. • Terorističke prijetnje. • Negativni demografski trendovi (starenje populacije, migracija mladih i druge aktivne radne snage a posebice mladi ljudi nisu zainteresirani za ribarstvo). • Utjecaj ekonomske krize na lokalno stanovništvo. • Lokalno stanovništvo najviše kupuje uvezenu smrznutu ribu koja je cjenovno pristupačnija umjesto svježe koju ulove ribari. • Preveliko administrativno i porezno opterećenje ribara zbog čega oni često prodaju na „crno“ - prijetnja sive ekonomije. • Prevelik utjecaj velikih kompanija na konkurentnost malih poduzetnika-ribara. • Politička nestabilnost i nefunkcionalna državna/ regionalna/ lokalna tijela nadležna za provođenje mjera/programa poticanja i razvoja ribarstva. • Česte izmjene zakonskih i podzakonskih propisa te međusobno neusklađeni zakonski propisi. • Komplikirana i spora administracija. • Nesigurnost naplate roba i usluga. • Nestabilnost i nepredvidivost porezne politike i visoka stopa PDV-a. • Otvoreno EU tržište što dovodi do povećanja konkurencije. • Veliki broj radnika (članova posade) koji rade „na crno“. • Porast populacije dupina. • Velik promet na moru kojeg najviše čine osobe koje ne poznaju pravila plovidbe te ugrožavaju ribare i njihova plovila te ronioce koji su označeni ronilačkim plutačama.

<ul style="list-style-type: none"> • Mogućnosti razvijanja edukativnih šetnica kojima će se prolaznike informirati o prirodnim i kulturnim bogatstvima • Mogućnost postavljanja podvodnih edukativnih šetnica i staza • Mogućnost promocije domaćih morskih jela (osobito od zapostavljenih vrsta riba i rakova) kroz ribarske fešte i knjige recepata • Pojačani interes turista za sljedivost hrane što omogućava postavljanje štandova na obali na kojima će ribari izlagati i prodavati svoje proizvode i odmah ljudima objasniti kako će te proizvode pripremiti • Potencijal uspostave zone posebnog upravljanja u svrhu povećanja ribljeg fonda i razvoja nove turističke ponude • Mogućnost razvoja kulturnog turizma 	
---	--

Izvor: Materijal izrađen od strane radne skupine LAGUR-a, 2017.g

Elementi koji su identificirani u SWOT analizi pružaju širok uvid u probleme s kojima se LAGUR suočava te su iskorišteni kao temelj za utvrđivanje konkretnih problema i razvojnih potreba. U nastavku su prikazani utvrđeni problemi i razvojne potrebe područja.

Tablica 7. Prikaz problema i razvojnih potreba koji se rješavaju provedbom LRSR-a ZNAČAJKE PODRUČJA

Problemi	Razvojne potrebe
<ul style="list-style-type: none"> • Neadekvatna tehnologija u ribarskim lukama i iskrcajnim mjestima. • Korištenje zastarjele tehnologije u ribarstvu i akvakulturi i nedostatak značajnijih investicija i inovativnih projekata. • Na LAGUR području ima jako malo mladih osoba u sektoru ribarstva, akvakulture i povezanih aktivnosti. • Tehničke karakteristike i čistoća luka nisu zadovoljavajuće. • Lokalno stanovništvo nije ekološki osviješteno što se očituje malom odazivu akcijama čišćenja mora, luka i podmorja • Morska flora i fauna nije u dovoljnoj mjeri zaštićena i ojačana. • Područje posjeduje bogatu gastronomsku ponudu koja nije adekvatno brendirana i marketinški popraćena. • Niska razina konzumacije ribe lokalnog stanovništva zbog otežane kupnje. • Međunarodna suradnja nije dovoljno razvijena. 	<ul style="list-style-type: none"> • Poboljšati tehnologiju u ribarskim lukama i iskrcajnim mjestima. • Poticati inovativne projekte i korištenje suvremene tehnologije u ribarstvu i akvakulturi. • Poticati mlade osobe na pokretanje poslovanja u sektoru ribarstva, akvakulture i povezanih aktivnosti. • Podići ekološku osviještenost lokalnog stanovništva i uključiti ih u čišćenje luka, mora i podmorja. • Povećati riblji fond te zaštititi morsku floru i faunu. • Promovirati i prezentirati turistima bogatu gastronomsku ponudu LAGUR područja. • Podići razinu svijesti građana o potrošnji i konzumaciji ribe i drugih morskih organizama putem edukacija. • Poboljšati suradnju s drugim LAGUR područjima putem razmjene iskustava i upoznavanjem s njihovim primjerima dobre prakse.

<ul style="list-style-type: none"> • Mladi nisu educirani o ribarstvu što još dodatno smanjuje njihovu zainteresiranost za isto. • Nedostatak adekvatnih manifestacija/sajmova/fešta na LAGUR području koje bi promovirale ribarsko područje kao takvo i postale međunarodno prepoznate. • Prihodi područja nisu diversificirani. • Članovi i lokalni dionici nisu dovoljno upoznati s EU i drugim fondovima te prilikama koje iz njih proizlaze. 	<ul style="list-style-type: none"> • Održati edukacije u cilju popularizacije održivog ribarstva i ribolovne tradicije koje bi rezultirale zainteresiranošću mladih. • Održati manifestacije/sajmове/fešte na LAGUR području koje bi promovirale ribarsko područje kao takvo i postale međunarodno prepoznate. • Organizirati edukacije u svrhu upoznavanja lokalnog stanovništva s mogućnostima diversifikacije prihoda te pružiti podršku prilikom pokretanja dodatnih sadržaja. • Upoznati članove i lokalne dionike s mogućnostima financiranja iz EU i drugih fondova.
---	---

Izvor: Materijal izrađen od strane radne skupine LAGUR-a, 2017.g

3. VIZIJA I RAZVOJNI CILJEVI PODRUČJA LAGUR-A

Vizija sadrži prikaz željenog i ciljanog stanja područja LAGUR-a:

Područje LAGUR-a „Pinna nobilis“ fokusirano je na održivo ribarstvo zahvaljujući sinergiji razvoja s turizmom te održivom korištenju kulturno-povijesne, prirodne, ribarske i pomorske baštine.

3.1. Ciljevi, rezultati i operacije LRSR za područje LAGUR-a temeljeni na mogućnostima OP za pomorstvo i ribarstvo 2014. – 2020.

SMART CILJ 1 – Ojačati konkurentnost i održivost gospodarskih subjekata te poticati mlade na razvoj poduzetničkih inicijativa u sektoru ribarstva, akvakulture i povezanih aktivnosti

<p>Rezultat 1.1. Povećana konkurentnost gospodarskih subjekata u sektoru ribarstva, akvakulture i povezanih aktivnosti</p>	<p>Operacija 1.1.1. Ulaganje u jačanje konkurentnosti mikro, malih i srednjih poduzeća u sektoru ribarstva i povezanih aktivnosti</p> <p>Operacija 1.1.2. Ulaganje u jačanje konkurentnosti mikro, malih i srednjih poduzeća koja se bave akvakulturom</p>
<p>Rezultat 1.2. Povećan broj mladih i educiranih osoba u sektoru ribarstva, akvakulture i povezanih aktivnosti</p>	<p>Operacija 1.2.1. Potpora mladim ribarima za kupnju prvog ribarskog plovila</p> <p>Operacija 1.2.2. Potpora za aktivnosti razvoja ljudskih potencijala</p>

SMART CILJ 2 – Osigurati diversifikaciju ponude kroz ulaganja u sinergiju ribarstva i turizma, te očuvanja ribarske tradicije i baštine u svrhu jačanja prepoznatljivosti LAGUR područja

Rezultat 2.1. Povećane kompetencije gospodarskih subjekata u sektoru ribarstva, akvakulture i povezanih aktivnosti o mogućnostima ostvarenja diversifikacije prihoda	Operacija 2.1.1. Potpora aktivnostima usmjerenim na jačanje kompetencija za ostvarenje diversifikacije prihoda
Rezultat 2.2. Povećan broj dodatnih sadržaja koji doprinose razvoju LAGUR područja	Operacija 2.2.1. Potpora aktivnostima pokretanja, razvoja i unapređenja dodatnih sadržaja na LAGUR području
Rezultat 2.3. LAGUR područje adekvatno promovirano te očuvana ribarska tradicija i baština	Operacija 2.3.1. Potpora za aktivnosti promocije, marketinga i očuvanja ribarske tradicije i baštine ribarstvenog područja LAGUR-a
SMART CILJ 3 - Zaštititi i očuvati bioraznolikost LAGUR područja, povećati riblji fond te unaprijediti stanje okoliša	
Rezultat 3.1. Luke, more i podmorje na području LAGUR-a čisto i zaštićeno	Operacija 3.1.1. Potpora za edukativne aktivnosti podizanja ekološke svijesti i uključivanja u čišćenje luka, mora i podmorja
Rezultat 3.3. Stvoreni preduvjeti za ublažavanje učinka klimatskih promjena i poboljšanja energetske učinkovitosti ribarskih plovila	Operacija 3.3.1. Potpora edukativnim aktivnostima usmjerenim podizanju svijesti o okolišnoj održivosti
SMART CILJ 4 – Ojačati kapacitete lokalnih dionika čije su aktivnosti vezane uz more i podmorje, kao i međusektorsku suradnju s ciljem osnaživanja cijelog LAGUR područja.	
Rezultat 4.1. Ojačani kapaciteti članova i lokalnih dionika LAGUR-a za korištenje sredstava iz EU i drugih fondova te povećan broj pripremljenih projekata	Operacija 4.1.1. Potpora za aktivnosti usmjerene na edukaciju o mogućnostima financiranja iz EU i drugih fondova te ostalim povezanim temama
Rezultat 4.2. Povećana konzumacija ribe i ribljih proizvoda na području LAGUR-a	Operacija 4.2.1. Potpora za aktivnosti usmjerene podizanju svijesti građana o potrošnji i konzumaciji ribe i drugih morskih organizama

Izvor: Materijal izrađen od strane radne skupine LAGUR-a, 2017.g

3.2. Povezanost pojedinih elemenata LRSR

Analizom stanja LAGUR-a „Pinna nobilis“ utvrđene su prednosti i slabosti područja te identificirane prilike i prijetnje iz vanjskog okruženja. Daljnjom analizom utvrđeni su problemi i potrebe područja na koje se može utjecati provedbom ove LRSR te na osnovu toga definirana četiri SMART cilja, 9 rezultata i 11 operacija iz kojih će se financirati konkretni projekti na području LAGUR-a. Iz donje slike vidljiva je povezanost razvojnih problema koji proizlaze iz analize stanja s identificiranim SMART ciljevima, rezultatima i operacijama, iz čega je vidljivo da su svi dijelovi ove LRSR jasno i adekvatno povezani te da identificirane operacije predstavljaju odgovor na identificirane potrebe područja.

Slika 1. Prikaz povezanosti elemenata LRSR

Izvor: Materijal izrađen od strane autora LRSR-a, 2017.g

3.3. Opis operacija/aktivnosti za provedbu LRSR (korisnici, uvjeti prihvatljivosti, intenzitet i iznos potpore, kriteriji odabira)

LRSR sadrži četiri SMART cilja, 9 rezultata i 11 operacija koji su međusobno povezani i usklađeni. U nastavku su opisane sve operacije koje će se provoditi u LRSR-u, definirani su korisnici i određeni kriteriji prihvatljivosti.

SMART cilj 1	Obrazloženje	Ukupna alokacija (EUR)
Ojačati konkurentnost i održivost gospodarskih subjekata te poticati mlade na razvoj poduzetničkih inicijativa u sektoru ribarstva, akvakulture i povezanih aktivnosti	Analizom stanja i identifikacijom problema i potreba LAGUR područja utvrđeno je da postojeća poduzeća u sektoru ribarstva, akvakulture i povezanih aktivnosti nisu u potpunosti konkurentna zbog zastarjele opreme i alata. Upravo zbog toga potrebno je provesti aktivnosti ulaganja u selektivnije alate i alate koji će imati manje štetan utjecaj na okoliš, infrastrukturu koju će ribari koristiti zajednički, ali i potaknuti mlade osobe da pokrenu poslovanje i educiraju se te doprinesu razvoju sektora ribarstva, akvakulture i povezanih aktivnosti. Ostvarenjem ovog cilja doprinijet će se zadržavanju postojećih i otvaranju novih radnih mjesta, spriječiti će se depopulacija i starenje stanovništva, ujednačiti razina razvoja u svim jedinicama lokalne samouprave i ovo područje učiniti konkurentnim u odnosu na druga razvijenija područja, a korisnicima će se učiniti dostupnijim nove tehnologije koje će omogućiti daljnji razvoj i početna ulaganja u stvaranje novih visokokvalitetnih proizvoda.	503.301,86

Operacija 1.1.1.	Ulaganje u jačanje konkurentnosti mikro, malih i srednjih poduzeća u sektoru ribarstva i povezanih aktivnosti
-------------------------	--

Obrazloženje	<p>Ova operacija odnosi se na uvođenje novih inovativnih tehnologija i/ili rješenja uključujući i nabavu novog ribarskog alata te druge potrebne opreme u sektoru ribarstva i povezanih aktivnosti, samo ukoliko se radi o selektivnim alatima i alatima koji će imati manje štetan utjecaj na okoliš. Radi se o opremi i alatima koje ribari dosad nisu koristili i to mreže, udičarski alati, GPS sustavi, radio-stanice i druga oprema koja je dopuštena sukladno važećoj regulativi RH pod uvjetom da korisnici dosad nisu istu koristili u svom radu i za njih takva ulaganja znače podizanje razine inovativnosti te korištenje alata koji imaju manje štetan utjecaj na okoliš i ne dovode do povećanja ribolovnog napora.</p> <p>Namjena ove mjere je jačanje konkurentnosti pojedinačnih poslovnih subjekata u ribarstvu kroz inovativne metode i alate te modernizaciju poslovanja. Analizom potreba utvrđeno je da postojeći subjekti nemaju dovoljno sredstava za ulaganja te da su postojeća ribarska flota i metodologija rada zastarjeli, zbog čega je potrebno izvršiti navedena ulaganja, uvesti moderne i inovativne načine poslovanja i tako ojačati kapacitete MSP-ova u području ribarstva. U cilju otvaranja prostora novim mogućnostima za poboljšanje poslovanja, korisnicima ove operacije učiniti će nove tehnologije i inovativna rješenja dostupnima, kao i početna ulaganja u stvaranje kvalitetnih ribarskih proizvoda. Ulaganje je relevantno za ovo lokalno područje jer se radi o zadovoljavanju potreba lokalnih ribara koje su identificirane u analizi stanja.</p>
Intenzitet potpore	50% od ukupno prihvatljivih troškova, a za projekte koji sadrže inovativne značajke na lokalnoj razini 100% prihvatljivih troškova. Pod pojmom inovativne značajke podrazumijevat će se uvođenje novih inovativnih tehnologija i/ili rješenja uključujući i nabavu novog ribarskog alata te druge potrebne opreme u sektoru ribarstva i povezanih aktivnosti koje ribari dosad nisu koristili i to mreže, udičarski alati, vrše, GPS sustavi, ploteri, radio-stanice i druga oprema koja je dopuštena sukladno važećoj regulativi RH pod uvjetom da ne dovodi do povećanja ribolovnog napora. Najniža vrijednost potpore po pojedinom projektu iznosi 1.199,14 EUR, a najviša vrijednost potpore ne može prijeći prag od 11.991,41 EUR.
Razdoblje provedbe	2018. - 2021.
Alokacija	215.845,36 EUR
Predviđene aktivnosti unutar Operacije	Uvođenje nove tehnologije u poslovanja, i/ili nova inovativna rješenja kao što su nabava opreme, novog ribarskog pomagala te druge potrebne opreme koje korisnik dotad nije koristio, pripremanje dokumentacije i ishoda potrebnih dozvola, kupnja i razvoj računalnih programa, marketinške aktivnosti projekta te ostale aktivnosti povezane s ulaganjem koje doprinose ostvarenju ciljeva LRSR.
Ciljani korisnici	Mikro, mala i srednja poduzeća registrirana za obavljanje djelatnosti gospodarskog ribolova koja ne potpadaju pod kriterije isključenja.
Kriteriji prihvatljivosti	Prihvatljive su sve aktivnosti koje doprinose ostvarenju ciljeva LRSR izuzev onih koje uključuju troškove sukladne Članku 11. Uredbe (EU) 508/2014
Operacija 1.1.2	Ulaganje u jačanje konkurentnosti mikro, malih i srednjih poduzeća koja se bave akvakulturom
Obrazloženje Operacije	Ova operacija odnosi se na ulaganja u već postojeće MSP-ove u akvakulturi. Uvođenjem novih tehnologija, diversifikacijom proizvodnje,

	<p>poboljšanjem radnih i sigurnosnih uvjeta radnika te prelaskom na obnovljive izvore energije doći će do jačanja konkurentnosti MSP-a u području akvakulture. Operacija je nužna za ovo područje zato što postojeći MSP-ovi u području akvakulture imaju nisku razinu opremljenosti, slabe kapacitete i stare tehnologije koje koriste, a što dovodi do slabljenja akvakulture na tom području. Inovativnost se očituje u nabavi nove opreme i tehnologija koje se dosad nisu koristile na LAGUR području od strane korisnika ove operacije, stoga ona za njih predstavlja promjenu načina poslovanja i modernizaciju. Povećanjem konkurentnosti doći će do smanjenja troškova zbog nove opreme i boljeg plasiranja na tržištu što će onda dovesti i do smanjenja pritiska na riblji fond. Navedenom operacijom će se upravljati na lokalnoj razini iz razloga što postojeća poduzeća u akvakulturi nisu u dovoljnoj mjeri kompetentna za prijavu i natjecanje s ostalim hrvatskim, puno razvijenijim poduzećima u akvakulturi. Na ovaj način će im biti puno dostupnije budući da će se natjecati samo s poduzećima s LAGUR područja.</p>
Intenzitet potpore	<p>50% od ukupno prihvatljivih troškova, a za projekte koji sadrže inovativne značajke na lokalnoj razini 100% prihvatljivih troškova. Inovativnost se mora očitovati u nabavi nove opreme i tehnologija koje se dosad nisu koristile na LAGUR području od strane korisnika ove operacije, stoga ona za njih mora predstavljati promjenu načina poslovanja i modernizaciju. Najniža vrijednost potpore po pojedinom projektu iznosi 6.666,66 EUR, a najviša vrijednost potpore ne može prijeći prag od 66.666,67 EUR.</p>
Razdoblje provedbe	<p>2019. – 2022.</p>
Alokacija	<p>200.000,00 EUR</p>
Predviđene aktivnosti unutar Operacije	<p>Aktivnosti predviđene ovom operacijom su produktivna ulaganja u akvakulturu, diversifikacija proizvodnje u akvakulturi, osuvremenjivanje jedinica akvakulture uključujući poboljšanje radnih i sigurnosnih uvjeta radnika, kupnja opreme za zaštitu farmi od divljih grabežljivaca, ulaganja koja povećavaju energetske učinkovitost i promiču prelazak poduzeća na obnovljive izvore energije te ostale povezane aktivnosti.</p>
Ciljani korisnici	<p>Mikro, mala i srednja poduzeća u području akvakulture</p>
Kriteriji prihvatljivosti	<p>Primjenjuju su uvjeti i kriteriji propisani Člankom 52. Uredbe (EU) 508/2014 te su prihvatljive sve aktivnosti koje doprinose ostvarenju ciljeva LRSR izuzev onih koje uključuju troškove sukladne Članku 11. Uredbe (EU) 508/2014</p>
Operacija 1.2.1.	<p>Potpore mladim ribarima za kupnju prvog ribarskog plovila</p>
Obrazloženje Operacije	<p>Ovom operacijom se želi pomoći mladim ribarima koji se bave ribarstvom, ali nisu imali dovoljno vlastitih financijskih sredstava da kupe vlastito ribarsko plovilo. Provedbom ove operacije zadržat će se mlade osobe na području LAGUR-a, spriječiti depopulacija i starenje stanovništva te povećati broj mladih osoba koje se bave ribarstvom. Potreba ove operacije na lokalnoj razini je od velike važnosti jer mladi ribari odustaju od prijave zbog velike konkurencije u slučaju kada se ona provodi za cijelo područje Hrvatske. Nepoduzimanje nikakvih radnji po tom pitanju će nas dugoročno dovesti do gubljenja mladih u sektoru ribarstva i njihovog napuštanja LAGUR područja. Na radionicama LAGUR-a iskazan je interes mladih ljudi za kupnju prvog ribarskog</p>

	plovila ukoliko se budu mogli prijaviti i potraživati sredstva preko LAGUR-a.
Intenzitet potpore	25% troškova kupnje ribarskog plovila Najniža vrijednost potpore po pojedinom projektu iznosi 1.915,22 EUR, a najviša vrijednost potpore ne može prijeći prag od 19.152,17 EUR.
Razdoblje provedbe	2019. – 2021.
Alokacija	57.456,50 EUR
Predviđene aktivnosti unutar Operacije	Kupnja prvog ribarskog plovila
Ciljani korisnici	Mikro, mala i srednja poduzeća
Kriteriji prihvatljivosti	Primjenjuju su uvjeti i kriteriji propisani Člankom 31. Uredbe (EU) 508/2014 te su prihvatljive sve aktivnosti koje doprinose ostvarenju ciljeva LRSR izuzev onih koje uključuju troškove sukladne Članku 11. Uredbe (EU) 508/2014
Operacija 1.2.2.	Potpore za aktivnosti razvoja ljudskih potencijala
Obrazloženje Operacije	Analizom stanja područja identificirana je potreba stručnog osposobljavanja i usavršavanja u ribarskoj djelatnosti, akvakulturi i povezanim aktivnostima. Ovom operacijom omogućilo bi se mladim osobama da adekvatnim obrazovanjem budu sposobni prepoznati pozicije i trendove u zemlji i inozemstvu te primijeniti stečena znanja u području ribarstva i akvakulture. Omogućiti im analizirati konkretne probleme ove domene u praksi te ih rješavati u novim situacijama na temelju sinteze stečenih znanja i vještina kao i koristiti dostignute sposobnosti teoretskog i praktičnog učenja u stjecanju novih spoznaja. Sve navedeno je potrebno kako bi se u sektor ribarstva i akvakulture uključile mlade i stručne osobe koje će znati koristiti novu tehnologiju, energetski učinkovitije metode i alate te biti spremni raditi projekte kojima će doprinijeti povećanju konkurentnosti sektora. Provedba operacije će doprinijeti povećanju broja stručnih osoba u području ribarstva, akvakulture i povezanih djelatnosti te osigurati zadržavanje postojećih radnih mjesta i otvaranje radnih mjesta.
Intenzitet potpore	100% prihvatljivih troškova jer se radi o projektima od zajedničkog interesa svih dionika LAGUR-a zbog povećanja broja stručnih osoba u području ribarstva, akvakulture i povezanih aktivnosti te osiguranju i zadržavanju postojećih radnih mjesta i otvaranju novih radnih mjesta. Najniža vrijednost potpore po pojedinom projektu iznosi 200,00 EUR, a najviša vrijednost potpore ne može prijeći prag od 2.000,00 EUR.
Razdoblje provedbe	2018. – 2021.
Alokacija	30.000,00 EUR
Predviđene aktivnosti unutar Operacije	Stručno usavršavanje, cjeloživotno učenje, inovativne prakse te stjecanje novih stručnih vještina povezanih s održivim upravljanjem morskim ekosustavima, higijenom, zdravljem, sigurnošću, aktivnostima u morskom sektoru, inovacijama i poduzetništvom.
Ciljani korisnici	Fizička osoba
Kriteriji prihvatljivosti	Primjenjuju su uvjeti i kriteriji propisani Člankom 29. Uredbe (EU) 508/2014 te su prihvatljive sve aktivnosti koje doprinose ostvarenju

ciljeva LRSR izuzev onih koje uključuju troškove sukladne Članku 11. Uredbe (EU) 508/2014

SMART cilj 2	Obrazloženje	Ukupna alokacija (EUR)
Osigurati diversifikaciju ponude kroz ulaganja u sinergiju ribarstva i turizma, te očuvanja ribarske tradicije i baštine u svrhu jačanja prepoznatljivosti LAGUR područja	Analizom stanja i identifikacijom problema i potreba LAGUR područja utvrđeno je da ne postoji sinergija ribarstva, turizma i očuvanja ribarske tradicije i baštine. Budući da je sinergija ribarstva i turizma sastavni dio vizije ovog područja do 2023.g. potrebno je prvo ojačati kompetencije zainteresiranih strana, a zatim im pružiti pomoć u vidu potpore za razvoj/unaprjeđenje dodatnih sadržaja. Također, potrebno je na adekvatan način promovirati LAGUR područje te putem bogate kulturne i prirodne baštine postići veće razine prepoznatljivosti i pozitivno utjecati na produženje turističke sezone te podizanje stope cjelogodišnje zaposlenosti.	507.910,09

Operacija 2.1.1	Potpore aktivnostima usmjerenim na jačanje kompetencija za ostvarenje diversifikacije prihoda
Obrazloženje Operacije	Cilj ove operacije je poboljšati znanje gospodarskih subjekata u području ribarstva i povezanih aktivnosti i lokalnog stanovništva o mogućnostima diversifikacije prihoda. Kako, na koji način, putem kojih institucija uz koje dokumente te prema kojoj regulativi ostvariti diversifikaciju prihoda su samo neka od pitanja na koja će zainteresirani dobiti odgovore. Nakon provedbe ove operacije, svi zainteresirani, a prvenstveno ribari će biti osposobljeni za prikupljanje potrebnih dokumenata te će znati kojim se tijelima obratiti za pomoć. Navedena operacija će im pružiti informacije potrebne za ostvarenje diversifikacije prihoda. Operacija je važna za ovo područje jer je, sukladno analizi stanja, razvidno da se ribarstvo ne koristi dovoljno u turističke svrhe te da lokalni ribari nisu dovoljno povezani s ugostiteljima i drugim pružateljima usluga u turizmu. Operacija će prvenstveno koristiti ribarima kako bi bili sposobni iskoristiti turističku sezonu ili vrijeme kad ribolov stagnira, a sve u svrhu mogućnosti diversifikacije prihoda. Ukoliko se ribarima približi ova tema pojedinci zaposleni na plovilima imat će mogućnost rada tijekom cijele godine.
Intenzitet potpore	100% prihvatljivih troškova jer se radi o projektima od zajedničkog interesa svih dionika LAGUR-a jer će se edukacijom o diversifikaciji prihoda omogućiti da se ribarstvo i akvakultura više koriste u turističke svrhe. Najniža vrijednost potpore po pojedinom projektu iznosi 1.938,43 EUR, a najviša vrijednost potpore ne može prijeći prag od 19.384,33 EUR.
Razdoblje provedbe	2018. – 2022.

Alokacija	58.152,98 EUR
Predvidene aktivnosti unutar Operacije	Edukativne aktivnosti u svrhu jačanja kompetencija za ostvarenje diversifikacije prihoda
Ciljani korisnici	Mikro, mala i srednja poduzeća, udruge, zadruge, turističke zajednice, turističke agencije, ronilački klubovi, sportsko – ribolovna društva i javne ustanove
Kriteriji prihvatljivosti	Primjenjuju su uvjeti i kriteriji propisani Člankom 30. Uredbe (EU) 508/2014 te su prihvatljive sve aktivnosti koje doprinose ostvarenju ciljeva LRSR izuzev onih koje uključuju troškove sukladne Članku 11. Uredbe (EU) 508/2014
Operacija 2.2.1.	Potpore aktivnostima pokretanja, razvoja i unapređenja dodatnih sadržaja na LAGUR području
Obrazloženje Operacije	<p>Cilj operacije je ulaganje u pokretanje, razvoj i unapređenja dodatnih sadržaja na području LAGUR-a koji će doprinijeti produljenju turističke sezone i atraktivnosti ponude na destinaciji. Provedbom ove operacije će se zadovoljiti dugogodišnje potrebe turista za dodatnim sadržajima, kao i ojačati atraktivnosti destinacije koja je inače percipirana isključivo kao ljetna destinacija koja nudi uslugu „sunca i mora“. Krajnju korist će imati lokalno stanovništvo, među kojima su i ribari, jer će ulaganje u dodatne sadržaje omogućiti diversifikaciju prihoda.</p> <p>Prenamjena ribarskog plovila ne podrazumijeva prestanak ribolovnih aktivnosti već nabavu potrebne opreme kako bi se isto ribarsko plovilo po potrebi koristilo u turističke i edukativne svrhe (npr. pokazno kočarenje, plovilo za prijevoz ronioca, tzv. udičarski turizam i slično). To će omogućiti da se uspostave uvjeti za sinergiju ribarstva i turizma i nova zapošljavanja, osobito mladih osoba, što predstavlja zajednički interes svih dionika na području LAGUR-a koji je iskazan u svim strateškim dokumentima.</p> <p>Pod dodatnim sadržajima se podrazumijevanju ronjenje, istraživanje potopljenih brodova, tematske staze u moru, učenje turista o vrstama riba i tradicionalnom načinu ribarenja specifičnom za LAGUR područje, prenamjena ribarskog plovila u turističke i edukativne svrhe i sl. Sve to je povezano sa sektorom ribarstva koji će na taj način dobiti veću promociju, zainteresiranost turista, veći obujam posla i diversifikaciju prihoda. Ovakva ulaganja ujedno predstavljaju inovaciju jer se radi o sinergiji dviju djelatnosti – turizma i ribarstva, koja omogućuje postizanje boljih rezultata i ispunjenje ciljeva na području LAGUR-a. U analizi stanja iskazano je nepostojanje i nedovoljna iskorištenost ribarstva u svrhu turizma na području LAGUR-a, stoga je ova operacija potrebna kako bi se riješio ovaj problem i kako bi se ojačali kapaciteti u segmentu turizma, smanjila nezaposlenost i stvorila perspektiva za mlade.</p>
Intenzitet potpore	100% prihvatljivih troškova jer se radi o projektima od zajedničkog interesa i inovativnim značajkama za ovo područje. Razvoj dodatnih sadržaja će omogućiti da se uspostave uvjeti za sinergiju ribarstva i turizma i nova zapošljavanja, osobito mladih osoba, što predstavlja zajednički interes svih dionika na području LAGUR-a koji je iskazan u svim strateškim dokumentima. Ovakva ulaganja će ujedno predstavljati inovaciju jer se radi o sinergiji dviju djelatnosti – turizma i ribarstva, koja

	omogućuje postizanje boljih rezultata i ispunjenje ciljeva na području LAGUR-a. Najniža vrijednost potpore po pojedinom projektu iznosi 2.095,73 EUR, a najviša vrijednost potpore ne može prijeći prag od 20.957,28 EUR.
Razdoblje provedbe	2019. – 2022.
Alokacija	251.487,33 EUR
Predviđene aktivnosti unutar Operacije	Aktivnosti izgradnje i obnove objekata za dodatne sadržaje, nabava odgovarajuće opreme, aktivnosti prenamjene ribarskog plovila te sve povezane aktivnosti uz pokretanje, razvoj i unapređenje dodatnih sadržaja na LAGUR području
Ciljani korisnici	Mikro, mala i srednja poduzeća, udruge, zadruge, javne ustanove, turističke zajednice i lokalne samouprave
Kriteriji prihvatljivosti	Prihvatljive su sve aktivnosti koje doprinose ostvarenju ciljeva LRSR izuzev onih koje uključuju troškove sukladne Članku 11. Uredbe (EU) 508/2014.
Operacija 2.3.1.	Potpore za aktivnosti promocije, marketinga i očuvanja ribarske tradicije i baštine ribarstvenog područja LAGUR-a
Obrazloženje Operacije	Ova operacija predstavlja ulaganja u aktivnosti promocije, marketinga i očuvanja ribarske tradicije i baštine ribarstvenog područja i to izradu promotivnih brošura, letaka, info ploča, promocije putem internetskih stranica i sl. Potpora je namijenjena i održavanju adekvatnih manifestacija/sajmova/fešti, natjecanja i drugih sličnih aktivnosti koji će za rezultat imati promociju ribarske tradicije i baštine. Krajnji cilj ove operacije je povezati ribare s lokalnim stanovništvom, upoznati turiste s dugogodišnjom tradicijom ovog područja kad je ribarstvo u pitanju te očuvati i zaštititi baštinu. Operacija je važna za ovo područje jer je, sukladno analizi stanja, utvrđeno da se ribarstvo ne koristi dovoljno u turističke svrhe te da postoji nedostatak adekvatnih manifestacija na LAGUR području koje bi promovirale ribarsko područje kao takvo i postale međunarodno prepoznate.
Intenzitet potpore	50% od ukupno prihvatljivih troškova, a za projekte koji će imati zajedničkog korisnika i zajednički interes 100% prihvatljivih troškova. Prethodno navedeno se oslanja na činjenicu da će se u okviru ove mjere moći prijavljivati projekti u partnerstvu koji će raditi za zajednički interes svih dionika LAGUR-a promocijom ribarske tradicije i baštine. Najniža vrijednost potpore po pojedinom projektu iznosi 1.982,70 EUR, a najviša vrijednost potpore ne može prijeći prag od 19.826,98 EUR.
Razdoblje provedbe	2018. – 2021.
Alokacija	198.269,78 EUR
Predviđene aktivnosti unutar Operacije	Aktivnosti organizacije manifestacija/sajmova/fešti koje uključuju pripremne aktivnosti, najam opreme, zakup prostora, brošure i letke, info ploče, info pultove, edukativne te ostale aktivnosti povezane s ulaganjem koje doprinose ostvarenju ciljeva LRSR.
Ciljani korisnici	Mikro, mala i srednja poduzeća, udruge, zadruge, sportsko – ribolovna društva, javne ustanove, turističke zajednice, lokalne samouprave, odgojno-obrazovne ustanove i sl. kao zajednički korisnici.

Kriteriji prihvatljivosti	Prihvatljive su sve aktivnosti koje doprinose ostvarenju ciljeva LRSR izuzev onih koje uključuju troškove sukladne Članku 11. Uredbe (EU) 508/2014.
----------------------------------	---

SMART cilj 3	Obrazloženje	Ukupna alokacija (EUR)
Zaštititi i očuvati bioraznolikost LAGUR područja, povećati riblji fond te unaprijediti stanje okoliša	LAGUR područje karakterizira veliko prirodno bogatstvo te raznovrsna flora i fauna. Međutim, da bi se to bogatstvo zaštitilo i očuvalo potrebno je prije svega podići ekološku svijest gospodarskih subjekata i lokalnog stanovništva i poticati ih da se uključe u različite akcije čišćenja luka, mora i podmorja, educirati ih o uvođenju energetski učinkovitijih metoda u ribarski sektor. Ostvarenju ovog cilja doprinijet će zajednički korisnici koji će imati zajednički interes, a to je zaštititi i očuvati okoliš.	134.872,85

Operacija 3.1.1.	Potpore za edukativne aktivnosti podizanja ekološke svijesti i uključivanja u čišćenje luka, mora i podmorja
Obrazloženje	Ova operacija predviđa edukativne aktivnosti nakon čega će se osposobljeni polaznici uključiti u čišćenje luka, mora i podmorja te aktivnosti nabave odgovarajuće opreme za ronjenje i čišćenje. Analizom stanja utvrđeno je da lokalno stanovništvo, a posebno ribari nisu ekološki osviješteni te se jako slabo uključuju u akcije čišćenja luka, mora i podmorja. Stoga, cilj ove operacije je upoznati lokalno stanovništvo s terminima kao što su bioraznolikost, stanište, hranidbena mreža, invazivne vrste, ekološki otisak, ali i razne biološke prilagodbe koje su organizmi razvili zbog života u obalnom i priobalnom području te kako su oni ugroženi ljudskom djelatnošću. Kroz ove edukativne aktivnosti te čišćenje luka, mora i podmorja utjecat će se na razvijanje svijesti o važnosti zaštite jadranske obale i mora te o važnosti održivog razvoja u lokalnoj sredini. Ova operacija je povezana s ribarstvom jer bez razvijene ekološke svijesti lokalnog stanovništva, a posebno ribara Jadransko more će sa svojom florom i faunom biti ozbiljno ugroženo, a samim tim i sektor ribarstva. Operaciju je potrebno provesti na lokalnoj razini jer slične akcije dosad nisu bile provedene na ovom području. Koristi će biti višestruke za cijelu zajednicu i turizam, a potrebne su jer rješavaju probleme ovog specifičnog područja i lokalne zajednice koji su identificirani u analizi stanja, a odnose se na neprovođenje mjera za zaštitu okoliša i slično.
Intenzitet potpore	100% prihvatljivih troškova jer se radi o projektima koji će imati zajedničkog korisnika i zajednički interes jer će se projekti prijavljivati u partnerstvu te će imati zajednički interes, a to je zaštititi i očuvati okoliš.

	Najniža vrijednost potpore po pojedinom projektu iznosi 1.642,97 EUR, a najviša vrijednost potpore ne može prijeći prag od 16.429,71 EUR.
Razdoblje provedbe	2018. – 2022.
Alokacija	82.148,54 EUR
Predviđene aktivnosti unutar Operacije	Ova operacija predviđa edukativne aktivnosti nakon čega će se osposobljeni polaznici uključiti u čišćenje luka, mora i podmorja te aktivnosti nabave odgovarajuće opreme za ronjenje i čišćenje.
Ciljani korisnici	Mikro, mala i srednja poduzeća, udruge, zadruge, sportsko – ribolovna društva, javne ustanove, turističke zajednice, lokalne samouprave, odgojno-obrazovne ustanove i sl. kao zajednički korisnici.
Kriteriji prihvatljivosti	Prihvatljive su sve aktivnosti koje doprinose ostvarenju ciljeva LRSR izuzev onih koje uključuju troškove sukladne Članku 11. Uredbe (EU) 508/2014.
Operacija 3.3.1.	Potpore edukativnim aktivnostima usmjerenim podizanju svijesti o okolišnoj održivosti
Obrazloženje Operacije	Jadransko more je opće prihvaćeno kao jedan od najvrjednijih resursa Republike Hrvatske. Ribarstvo i turizam su gospodarske grane koje direktno ovise o zdravlju morskog okoliša i osiguravaju značajne izvore prihoda, ali istovremeno predstavljaju i potencijalnu opasnost za morski okoliš i bioraznolikost. Potrebno je napraviti konkretne projekte kojima će se utjecati na zaštitu mora, ali da bi došli do takvih projekata ključni su nam ljudi koji će biti ekološki osviješteni i spremni na promjenu postojećih obrazaca ponašanja. Edukacije će prvenstveno biti namijenjene ribarima, nautičarima, roniocima i ostalim zainteresiranim stranama. Kako bi se sljedeće generacije mogle baviti ribarstvom i povezanim aktivnostima nužno je naučiti kako i na koji način zaštititi i očuvati more od negativnih učinaka ljudskih aktivnosti na morske ekosustave. Ova operacije je povezana s ribarstvom jer bez razvijene ekološke svijesti lokalnog stanovništva, a posebno ribara, Jadransko more će sa svojom florom i faunom biti ozbiljno ugroženo, a samim time i sektor ribarstva.
Intenzitet potpore	100% prihvatljivih troškova jer se radi o projektima koji će imati zajedničkog korisnika i zajednički interes. Navedeno će se postići prijavom projekata u partnerstvu koji će aktivnostima doprinijeti ostvarenju zajedničkog interesa svih dionika LAGUR-a na način da će dionici naučiti kako i na koji način zaštititi i očuvati more od negativnih učinaka ljudskih aktivnosti na morske ekosustave kako bi se sljedeće generacije mogle baviti ribarstvom i povezanim aktivnostima. Najniža vrijednost potpore po pojedinom projektu iznosi 1.757,48 EUR, a najviša vrijednost potpore ne može prijeći prag od 17.574,77 EUR.
Razdoblje provedbe	2019. – 2023.
Alokacija	52.724,31 EUR
Predviđene aktivnosti unutar Operacije	Edukativne aktivnosti, izrada brošura te aktivnosti povezane s temom podizanja svijesti o okolišnoj održivosti
Ciljani korisnici	Mikro, mala i srednja poduzeća, udruge, zadruge, javne ustanove, turističke zajednice, lokalne samouprave

Kriteriji prihvatljivosti	Prihvatljive su sve aktivnosti koje doprinose ostvarenju ciljeva LRSR izuzev onih koje uključuju troškove sukladne Članku 11. Uredbe (EU) 508/2014.	
SMART cilj 4	Obrazloženje	Ukupna alokacija (EUR)
Ojačati kapacitete lokalnih dionika čije su aktivnosti vezane uz more i podmorje, kao i međusektorsku suradnju s ciljem osnaživanja cijelog LAGUR područja.	Analizom stanja identificirano je nepoznavanje prilika koje se nude iz EU i drugih fondova među lokalnim stanovništvom, a posebice ribarima, a koje im mogu pomoći u jačanju njihove konkurentnosti odnosno za pokretanje jačih promjena u lokalnoj zajednici. Uz to, pokazala se potreba ribara za adekvatnim znanjima i vještinama koje će povećati kvalitetu njihova poslovanja te potreba za jačanjem svijesti građana o važnosti veće potrošnje i konzumacije ribe i drugih morskih organizama. Ostvarenje ovog cilja je izuzetno važno za dugoročni opstanak ribarstva i povezanih aktivnosti na području LAGUR-a zbog pružanja kvalitetnih informacija o mogućnostima korištenja različitih fondova koji mogu doprinijeti modernizaciji i jačanju konkurentnosti sektoru ribarstva i povezanih aktivnosti te cijeloj lokalnoj zajednici. Ostvarenje cilja može omogućiti ribarima pružanje znanja i vještina potrebnih za kvalitetniju organizaciju poslovanja, povećanja zadovoljstva kupaca i zaposlenika i sl. te povećanje konzumacije ribe i drugih morskih organizama iz zdravstvenih razloga, posebice hranjivosti i probavljivosti.	139.431,57

Operacija 4.1.1.	Potpora za aktivnosti usmjerene na edukaciju o mogućnostima financiranja iz EU i drugih fondova te ostalim povezanim temama	
Obrazloženje Operacije	Analizom stanja identificirani su problemi područja s nedostatkom vlastitih sredstava za dodatna ulaganja ili pokretanje novog poslovanja, ali i s nepoznavanjem mogućnostima financiranja koje danas nude EU i drugi fondovi. S obzirom na to, na području je nužno provesti edukacije na tu temu te svim zainteresiranima dati uvid o mogućnostima financiranja iz EU i drugih fondova te ostalim povezanim temama. Cilj operacije je osigurati osnovna znanja vezana uz pripremu i provedbu projekata te motivirati sudionike za prijavu projekata. Pored edukacije o pisanju i provedbi projekata, potrebne su edukacije o organizacijskim i komunikacijskim vještinama kako bi poslovanje bilo održivo i uspješno. Potpora za aktivnosti usmjerene na edukaciju o mogućnostima financiranja iz EU i drugih fondova te ostalim povezanim temama podrazumijeva edukaciju ribara i ostalih zainteresiranih u sektoru ribarstva i akvakulture o različitim izvorima financiranja (npr. iz gradova i općina, županije, međuteritorijalnih suradnji i slično), o dobroj	

	<p>organizaciji posla, o odnosu prema zaposlenicima, o komunikaciji s klijentima prilikom prodaje proizvoda ribarstva i akvakulture, o stavljanju na tržište proizvoda ribarstva i akvakulture, o suvremenim tehnologijama koje se koriste u svijetu u ribarstvu i akvakulturi te slične teme. Zbog prethodno objašnjene povezanosti s ribarstvom, mjera 4.2.1. ostaje kao jedna od mjera ove LRSR dok su aktivnosti edukacije o mogućnostima financiranja iz EFPR izostavljene iz ove mjere te ukalkulirane u tekuće troškove i troškove vođenja LRSR-a.</p>
Intenzitet potpore	<p>100% prihvatljivih troškova jer se radi o projektima od zajedničkog interesa sa zajedničkim korisnicima. Navedeno će se postići prijavom projekata u partnerstvu. Zajednički interes očituje se u tome da će projekti prvenstveno biti namijenjeni ribarima kako bi naučili plasirati svoje proizvode na tržište, dobro organizirati posao, imati dobru komunikaciju sa zaposlenicima i klijentima, upoznati ih sa suvremenim metodama i alatima koji se koriste u svijetu te ih upoznati s mogućnostima financiranja iz različitih izvora. Sve to je zajednički interes svih ribara LAGUR područja.</p> <p>Najniža vrijednost potpore po pojedinom projektu iznosi 1.281,68 EUR, a najviša vrijednost potpore ne može prijeći prag od 12.816,77 EUR.</p>
Razdoblje provedbe	2019. – 2022.
Alokacija	51.267,08 EUR
Predvidene aktivnosti unutar Operacije	Edukativne aktivnosti lokalnog stanovništva u svrhu povećanja pripremljenih projekata u ribarskoj djelatnosti te povezanim djelatnostima.
Ciljani korisnici	Članovi i zaposlenici LAGUR-a, udruge, zadruga, mala i srednja poduzeća
Kriteriji prihvatljivosti	Prihvatljive su sve aktivnosti koje doprinose ostvarenju ciljeva LRSR izuzev onih koje uključuju troškove sukladne Članku 11. Uredbe (EU) 508/2014.
Operacija 4.2.1.	Potpore za aktivnosti usmjerene podizanju svijesti građana o potrošnji i konzumaciji ribe i drugih morskih organizama
Obrazloženje Operacije	<p>Cilj ove operacije je putem edukacija za učenike osnovnih škola, djecu vrtičke dobi, nastavnog i drugog osoblja odgojno-obrazovnih ustanova, ali i samog lokalnog stanovništva, podići razinu svijesti o važnosti konzumacije ribe i drugih morskih organizama. Operacija će uključivati aktivnosti koje će zainteresirati mlade na način da će se u edukaciju uključiti ribari koji će im približiti svoju djelatnost i važnost ribe u prehrani, izradit će se knjižica u kojoj će biti prikazani različiti načini pripremanja ribe i drugih morskih organizama, a u turističkoj sezoni će se postavljati štandovi koji će biti edukativne naravi. Cilj ovih aktivnosti je upoznati lokalno stanovništvo i turiste s vrstama riba i morskih organizama koje prevladavaju na ovom području te povećati konzumaciju ribe obzirom da se analizom stanja LAGUR područja utvrdilo da lokalno stanovništvo ne poznaje u dovoljnoj mjeri koje ribe su specifične za njihovo područje, slabo ih konzumiraju te najčešće kupuju uvoznju smrznutu ribu.</p>
Intenzitet potpore	100% prihvatljivih troškova jer se radi o projektima od zajedničkog interesa sa zajedničkim korisnicima. Projekti će se prijavljivati zajednički u suradnji tj. partnerstvu, a cilj će biti podići razinu svijesti o važnosti

	<p>konzumacije ribe i drugih morskih organizama što je u interesu svih dionika LAGUR područja kako zbog zdravlja tako i zbog običaja i tradicije LAGUR područja.</p> <p>Najniža vrijednost potpore po pojedinom projektu iznosi 1.259,49 EUR, a najviša vrijednost potpore ne može prijeći prag od 12.594,93 EUR.</p>
Razdoblje provedbe	2019. – 2022.
Alokacija	88.164,49 EUR
Predviđene aktivnosti unutar Operacije	Edukacije, priprema i tisak knjižica s kulinarskim receptima, postavljanje štandova s odgovarajućim promotivnim materijalima te općenito druge aktivnosti usmjerene na podizanje svijesti građana o potrošnji i konzumaciji ribe i drugih morskih organizama.
Ciljani korisnici	Članovi i zaposlenici LAGUR-a, udruge, zadruge, javne ustanove i lokalne samouprave, lučke uprave, tvrtke u vlasništvu JLS-a
Kriteriji prihvatljivosti	Prihvatljive su sve aktivnosti koje doprinose ostvarenju ciljeva LRSR izuzev onih koje uključuju troškove sukladne Članku 11. Uredbe (EU) 508/2014.

3.4. Opis odabira projekta na razini LAGUR-a (seleksijski postupak, sastav tijela za odabir projekta)

Postupak odabira projekata na razini LAGUR-a i druga važna pitanja detaljno će biti opisana u Priručniku za provedbu LRSR-a LAGUR-a „Pinna nobilis“. U nastavku su opisana temeljna pravila dodjele sredstava koja će biti sadržana i detaljno opisana u Priručniku, a koja se sastoje od općih pravila dodjele, dodatnih kriterija za odabir projekata, administrativne provjere i vrednovanja pristiglih prijava, donošenja konačne odluke, pravo prigovora, podnošenja Zahtjeva za isplatu, procesa posjeta operaciji te mjera za izbjegavanje sukoba interesa.

3.4.1. Opća pravila dodjele i dodatni kriterij za odabir projekta

Financiranje projekata provodit će se putem javnih poziva čime se osigurava transparentnost dodjele financijskih sredstava i omogućava dobivanje što većeg broja kvalificiranih prijava, odnosno odabir najkvalitetnijih projekata. U javnom pozivu će biti definirani prihvatljivi prijavitelji, prihvatljive aktivnosti, financijska sredstva koja se mogu dodijeliti na temelju javnog poziva, intenzitet potpore, rokovi, kriteriji za odabir, način prijave, obrasci za prijavu te ostala natječajna dokumentacija. Tekst javnog poziva će biti objavljen na internetskim stranicama LAGUR-a i na internetskim stranicama JLS-ova u sastavu LAGUR-a. Uz javni poziv, na internetskim stranicama će biti objavljen i vodič za korisnike koji će sadržavati informacije o razlozima i ciljevima poziva, uvjetima poziva i ostalim bitnim informacijama. Javni poziv će biti otvoren najmanje 60 dana od dana objave. Prije isteka roka za podnošenje prijave, LAGUR će potencijalnim prijaviteljima pružiti podršku u vidu javne objave odgovora na pitanja na svojim internetskim stranicama te će, prema potrebi, organizirati pripremne radionice za izradu projektnih prijava. Projektne prijave podnose se u jednom zatvorenom paketu/omotnici isključivo preporučenom poštanskom pošiljkom. Način slanja projektne prijave biti će objašnjen u javnom pozivu.

Prijavitelj po pojedinom pozivu u postupku dodjele bespovratnih sredstava može imati samo jednu projektну prijavu. Po završetku postupka dodjele, isključenjem prijave ili donošenjem odluke o financiranju, prijavitelj može podnijeti novu projektну prijavu. Broj pojedinih potpora koje mogu biti dodijeljene jednom prijavitelju u programskom razdoblju nije ograničen.

LAGUR zadržava pravo izmjene i/ili dopune poziva vodeći računa da se prijaviteljima osigura dovoljno vremena za pripremu i predaju projektnih prijava.

Kriterij prihvatljivosti prijavitelja je: nositelj projekta ima stalno prebivalište ili je registriran ili posjeduje podružnicu unutar područja LAGUR-a.

Kriterij prihvatljivosti ulaganja: ulaganje se provodi na području LAGUR-a i od zajedničkog je interesa.

Ostali kriteriji će biti raspisani po svakom pojedinom pozivu. Ukoliko dvije ili više projektnih prijava po istoj operaciji budu imali jednak broj bodova nakon izvršenog rangiranja sukladno kriterijima za odabir projekta, koji će se raspisati u javnom pozivu, a prelaze prag prolaznosti, izvršiti će se rangiranje Zahtjeva za potporu prema dodatnim kriterijima za odabir.

- Zapošljavanje žena na novootvorena radna mjesta:
  - Po završetku provedbe projekta zaposlene su 2 ili više žena kao rezultat provedbe projekta – 10 bodova;
  - Po završetku provedbe projekta zaposlena je jedna žena kao rezultat provedbe projekta – 5 bodova.
- Projekt sadrži inovativne značajke na lokalnoj razini.
- Projekt prijavljuje zajednički korisnik.
- Vrijeme predaje projektne prijave.

Kriterij zapošljavanja žena na novootvorena radna mjesta je najvažniji kriterij, što znači da će se kriterij inovativnih značajki primjenjivati samo ukoliko prijavitelji po kriteriju zapošljavanja žena na novootvorena radna mjesta budu imali jednak broj bodova.

Ukoliko projekt zadovoljava jedan od sljedećih kriterija: od zajedničkog je interesa, ima zajedničkog korisnika i sadrži inovativne značajke, prema potrebi, na lokalnoj razini - intenzitet potpore može biti veći od 50 posto, ali najviše 100 posto ukupno prihvatljivih troškova, sukladno Pravilniku o uvjetima, kriterijima, načinu odabira, financiranja i provedbe lokalnih razvojnih strategija u ribarstvu, članak 6., stavak 9.

3.4.2. Administrativna provjera i vrednovanje pristiglih prijava

Za postupak odobrenja projekata koji će biti financirani iz operacija koje raspiše LAGUR, odgovoran je Upravni odbor. Upravni odbor bira članove Ocjenjivačkog odbora i njihove zamjene.

Odabir projekata provodi se u tri faze:

- U prvoj fazi, ured LAGUR-a zaprima projekte i radi administrativnu provjeru (je li omotnica zatvorena i na njoj označen datum i vrijeme predaje prijave, je li prijava predana u propisanom roku, je li projektni prijedlog napisan na hrvatskom jeziku i latiničnom pismu, jesu li dostavljeni, potpisani i ovjereni svi obvezni obrasci).
- U drugoj fazi, tročlani Ocjenjivački odbor, provodi vrednovanje projekta provjeravajući prihvatljivost prijavitelja, ulaganja i troškova te vrednovanje projekta prema kriterijima odabira koji će biti raspisani u pozivu. Svaki član ocjenjivačkog odbora popunjava kontrolnu listu za ocjenjivanje operacija u kojoj dodjeljuje i obrazlaže bodove za pojedini projekt. Temeljem dodijeljenih ocjena, priprema se rang lista prema ostvarenim bodovima za pojedini poziv.

U trećoj fazi Upravni odbor donosi odluku o tome koji će projekti biti financirani, a temeljem rang liste.

3.4.3. Donošenje konačne odluke i pravo prigovora

Kod odlučivanja o odabiru projekta niti jedan sektor pojedinačno u Upravnom odboru ne smije prelaziti 49% glasačkih prava, a da bi odluka bila pravovaljana najmanje 51% članova Upravnog odbora mora odobriti projekt. Upravni odbor nakon završetka selekcijskog postupka može donijeti Odluku o odabiru operacija ili Odluku o odbijanju operacija. Rezultati provedenog javnog poziva objavit će se na internetskoj stranici LAGUR-a te će se pismenim putem uz obrazloženje obavijestiti svakog prijavitelja o rezultatima provedenog postupka odabira projekta. Odluku o odabiru operacija dobit će prijavitelji koji su zadovoljili sve uvjete postavljenje u pozivu, dok će Odluka o odbijanju operacija biti donesena u sljedećim slučajevima:

- prijava podnesena nepravovremeno;
- prijavitelj ne ispunjava uvjete i kriterije prihvatljivosti iz javnog poziva;
- prijava prema kriterijima bodovanja nije prešla prag prolaznosti ili se nalazi ispod crte u odnosu na predložene projekte za sufinanciranje;
- utvrđene su druge nepravilnosti zbog kojih se ne može donijeti Odluka o odabiru operacije.

Prijavitelj koji smatra da su postupanjem LAGUR-a u postupku dodjele povrijeđena njegova prava, može radi zaštite, izjaviti prigovor zbog:

- povrede postupka opisanog u dokumentaciji poziva;
- povrede načela jednakog postupanja, načela zabrane diskriminacije, načela transparentnosti, načela zaštite osobnih podataka, načela razmjernosti, načela sprječavanja sukoba interesa te načela tajnosti postupka dodjele bespovratnih sredstava.

Prijavitelj izjavljuje prigovor Povjerenstvu za odlučivanje po prigovorima. Postupak i rokovi podnošenja prigovora definirani su člankom 24. stavak 6. Pravilnika o uvjetima, kriterijima, načinu odabira, financiranja i provedbe lokalnih razvojnih strategija u ribarstvu.

3.4.4. Mjere za izbjegavanje sukoba interesa i način postupanja u slučaju prijave LAGUR-a na javni poziv

Sukob interesa postoji kada je nepristran odabir projekta na LAGUR razini bilo koje osobe vezane odabirom ugrožen zbog prilike da ta osoba svojom odlukom ili drugim djelovanjem pogoduje sebi ili sebi bliskim osobama (članovi obitelji: bračni ili izvanbračni drug, srodnici po krvi u uspravnoj liniji, braća i sestre te posvojitelji), zaposleniku ili članu LAGUR-a, članu Upravnog odbora LAGUR-a ili bilo koje druge udruge povezane na bilo koji način s LAGUR-om, društvenim skupinama i organizacijama, a protivno javnom interesu i to u slučajevima obiteljske povezanosti, ekonomskih interesa ili drugog zajedničkog interesa. Sve osobe koje sudjeluju u odabiru projekata pristiglih na LAGUR poziv moraju biti upoznate s popisom prijavitelja koje su se prijavile na poziv. Nakon toga te osobe potpisuju izjavu o nepristranosti i povjerljivosti kojom potvrđuju da se niti one niti članovi njihove obitelji ne nalaze u sukobu interesa. Istom izjavom osoba potvrđuje i da nema osobnih interesa kojima može utjecati na nepristranost rada Upravnog odbora odnosno Ocjenjivačkog odbora čiji je član, da će u obavljanju dužnosti na koju je imenovana postupati časno, pošteno, savjesno, odgovorno i nepristrano čuvajući povjerljivost podataka i informacija i vlastitu vjerodostojnost i dostojanstvo dužnosti koja joj je povjerena od strane LAGUR-a. U slučaju saznanja da se nalazi u sukobu interesa, član Upravnog odbora odnosno Ocjenjivačkog odbora je obavezan o tome odmah izvijestiti LAGUR te se izuzeti iz postupka. O rješavanju sukoba interesa LAGUR odlučuje za svaki slučaj posebno, a u slučaju kada se utvrdi sukob interesa LAGUR je dužan voditi računa o sektoru kojemu pripada član za kojeg bi se moglo utvrditi postojanje sukoba interesa i pri tome poštujući načelo ravnopravnosti odlučivanja. Ukoliko se na poziv LAGUR-

a prijavi sam LAGUR, radi transparentnosti i izbjegavanja sukoba interesa, cijeli postupak odabira pristigle prijave na poziv vršit će Ocjenjivački odbor.

3.4.5. Podnošenje Zahtjeva za isplatu

Sredstva potpore za provedbu operacije u okviru LRSR-a dodijeljena na temelju Zahtjeva za potporu isplaćuju se korisniku na temelju podnesenog Zahtjeva za isplatu, a podnosi se za jednokratnu isplatu ili isplatu u ratama. Zahtjev za isplatu Upravljačkom tijelu u ime korisnika podnosi LAGUR na način da potpiše i ovjeri zahtjev za isplatu poslan od strane korisnika kao dokaz provjere potpunosti istog.

Prije podnošenja Zahtjeva za isplatu Upravljačkom tijelu LAGUR je dužan izvršiti prethodnu administrativnu provjeru potpunosti Zahtjeva za isplatu te posjet operaciji.

3.4.6. Posjeta operaciji

Posjeta operaciji koju provodi LAGUR obuhvaća samo fizički segment operacije kojom se potvrđuje završetak i funkcionalnost operacije, postojanje roba/usluga prijavljenih putem zahtjeva za isplatu te provedba mjera promidžbe i informiranja. Za aktivnosti za koje se ne provodi kontrola na terenu već kontrola fizičkim uvidom u rezultate tih aktivnosti korisnik je dužan uz dokaz o nastanku troška dostaviti LAGUR-u dokaze da su te aktivnosti provedene (npr. fotografije, liste sudionika, izvještaje o provedenim edukacijama, označavanje ulaganja i slično). Posjetom operaciji nakon podnošenja zahtjeva za isplatu trebaju biti obuhvaćeni svi korisnici. Posjeta operaciji provodi se u skladu s člankom 21. Pravilnika o uvjetima, kriterijima, načinu odabira, financiranja i provedbe lokalnih razvojnih strategija u ribarstvu.

3.5. Usklađenost s nadređenim strateškim dokumentima

LRSR LAGUR-a svojom provedbom doprinijet će ostvarenju ciljeva nizu strateških dokumenata na nacionalnoj i lokalnoj razini. Kao ključni strateški dokumenti identificirani su i analizirani:

1. Operativni program za pomorstvo i ribarstvo 2014.-2020.
2. Nacionalni strateški plan razvoja akvakulture za razdoblje 2014.-2020.
3. Nacionalni strateški plan razvoja ribarstva Republike Hrvatske 2013.-2020.
4. Županijska razvojna strategija Istarske županije do 2020.
5. Strategija razvoja Grada Umaga za razdoblje 2016.-2020.
6. Program ukupnog razvoja Grada Novigrada – Cittanova za razdoblje 2015.-2020.
7. Strateški plan razvoja Grada Buje – Buie od 2016.-2020.
8. Program ukupnog razvoja Općine Grožnjan – Grisignana 2015.-2020.
9. Program ukupnog razvoja – Strategija lokalnog razvoja Općine Brtonigla - Verteneglio 2014.-2020.
10. Strateški plan razvoja Općine Oprtalj – Portole 2016.-2020.

Detaljna analiza navedenih strateških dokumenata na nacionalnoj i lokalnoj razini iz koje je vidljiva usklađenost sa ciljevima LRSR-a, prikazana je u Prilogu 22.

3.6. Inovativni karakter LRSR-a i usklađenost s horizontalnim prioritetima

OP-a

U procesu izrade LRSR-a LAGUR-a „Pinna nobilis“ osmišljene su i provedene aktivnosti koje su omogućile sudjelovanje različitih interesnih skupina, primjenom principa „odozdo prema gore“ kako bi definirali prednosti, slabosti, prilike i prijetnje područja, ukazali na probleme s kojima se svakodnevno susreće najveći broj ljudi i kako bi se u skladu s identificiranim

problemima što bolje odredile operacije. Ovim pristupom, stanovnici područja umjesto „pasivnih korisnika” politike postaju aktivni partneri i pokretači njezina razvoja, što kod ljudi budi osjećaj lokalnog identiteta i ponosa, kao i osjećaj vlasništva nad problemima i aktivnostima za njihovo rješavanje. Ovakav pristup izrade LRSR-a je bio inovativnog karaktera za ovo područje te je utjecao na jačanje povjerenja među ljudima, poduzetnicima, javnim institucijama i sektorskim interesnim skupinama.

Inovacije su višestruko integrirane u LRSR te ujedno i jedan od prioriteta njene implementacije. SMART ciljem 1 će se poticati modernizacija u sektoru ribarstva, akvakulture i povezanih aktivnosti te odmak od primjene neučinkovitih i zastarjelih metoda i načina rada kao i razvoj novih proizvoda. SMART ciljem 2 će se poticati diversifikacija turističke ponude odnosno inovativni dodatni sadržaji za ovo područje. Sve navedeno predstavlja prije svega inovativan pristup razvoju, odnosno konkretne poluge za poticanje i nagrađivanje inovacija kod lokalnih dionika. Doprinos inovacijama će biti vidljiv i prilikom odabira projekata budući da je jedan od kriterija inovativna rješenja za lokalno područje.

Pri definiranju ciljeva LRSR-a vodilo se računa o održivom upravljanju prirodnim resursima i zaštiti okoliša. LRSR sadrži predviđene konkretne mjere za podizanje svijesti lokalnog stanovništva putem informiranja i educiranja o zaštiti i održavanju luka, mora i podmorja čistim te sadržava educiranje ribara o korištenju novih energetske učinkovitih metoda i alata te praktičnim mjerama za smanjenje štetnih posljedica po okoliš. Pored educiranja, lokalno stanovništvo se planira i uključiti u čišćenje na način da će sami roniti i održavati more i podmorje čistim te će ih se poticati na korištenje održivih izvora energije.

Promicanje ravnopravnosti muškaraca i žena i zabrana diskriminacije očitovat će se stvaranjem novih radnih mjesta u okviru predloženih operacija, posebice za mlade i osobe oba spola bez diskriminacije. Operacijama će se poticati uključivanje žena u sektor ribarstva i akvakulture na način da će ih se slati na stručno usavršavanje te uključiti u rad LAGUR-a (tijela i stručna služba). Pored prethodno navedenoga, uveden je i kriterij dodjele bespovratnih sredstava koji se odnosi na dodatne bodove ukoliko se na novostvoreno radno mjesto zaposli žena.

4. UKLJUČENOST LOKALNIH DIONIKA U LRSR

U procesu izrade LRSR LAGUR-a koristila su se načela pristupa Lokalni razvoj pod vodstvom zajednice (u daljnjem tekstu: CLLD) kako bi omogućili dionicima ribarskih zajednica da sudjeluju u stvaranju novih i održivih izvora prihoda te u poboljšaju kvalitete života cijelog LAGUR područja. Lokalni dionici iz javnog, privatnog i civilnog sektora bili su uključeni u rasprave o razvoju područja te su se pri tom osnaživali da preuzmu inicijativu u prepoznavanju potreba i problema, predlaganju rješenja, te su poticani na međusobno umrežavanje i partnersku suradnju.

4.1. Uključenost lokalnih dionika u izradu LRSR

Proces izrade LRSR LAGUR-a započeo je u ožujku 2017.g. te je trajao do sredine lipnja 2017.g., a temeljio se na *edukativno-participativnoj metodologiji rada*. Dva su osnovna cilja navedene metodologije. Prvo, doprinijeti povećanju interesa i kompetencija dionika iz javnog, civilnog i privatnog sektora za zajedničko donošenje razvojnih odluka te drugo, povećati razinu njihova sudjelovanja u definiranju razvojne politike LAGUR područja. Temelj za takav način uključivanja lokalnih dionika u izradu LRSR-a predstavljao je Akcijski plan kao sastavni dio dokumentacije za prijavu na Mjeru III.1. „Priprema potpora“ kojeg je odobrio Upravni odbor LAGUR-a, ali i Ministarstvo poljoprivrede, Uprava ribarstva. Nakon toga, stručna služba LAGUR-a je izradila plan uključivanja dionika te na osnovu njega uključila širu javnost u proces izrade LRSR i to kroz sljedeće participativne razine:

1. Informiranje

Pokretanje Facebook stranice LAGUR-a te korištenje internetske stranice LAG-a za potrebe podizanja razine informiranosti o mogućnostima sudjelovanja u procesu izrade LRSR; objava Javnog poziva na izradu LRSR; promidžbene aktivnosti u svrhu mobilizacije i uključivanja lokalnih dionika u proces izrade LRSR (izrada B1 plakata i jumbo plakata te Facebook oglašavanje); komunikacija s medijima; identificiranje članova radne skupine za izradu LRSR te upućivanje osobnog poziva za dolazak na radionice u svrhu izrade LRSR.

2. Konzultacije

Održavanje radionica (rasprava) u svrhu izrade LRSR s predstavnicima gospodarskog, javnog i privatnog sektora; prikupljanje informacija i podataka za oblikovanje temeljnih odrednica analize stanja LAGUR područja; prikupljanje povratnih informacija i dodatnih prijedloga za unapređenje SWOT analize LAGUR područja; prikupljanje povratnih informacija o viziji LAGUR područja; javno savjetovanje o LRSR; usvajanje LRSR na sjednici Upravnog odbora i Skupštine LAGUR-a.

3. Osnaživanje

Edukativne aktivnosti za članove, djelatnike i volontere LAGUR-a; studijsko putovanje za članove, djelatnike i volontere LAGUR-a.

U sklopu participativne razine „Informiranje“ pokrenuta je Facebook stranica LAGUR-a te je organizirana konferencija za medije na kojoj je najavljena sama izrada LRSR. Nakon toga, pokrenute su promidžbene aktivnosti u svrhu mobilizacije i uključivanja lokalnih dionika u sam proces izrade LRSR. Točnije, izrađeni su B1 i jumbo plakati koji su distribuirani po jedinicama lokalne samouprave članovima LAGUR-a, odrađeno je Facebook oglašavanje te je uslijedila objava odnosno najava u lokalnim novinama i na radijskoj postaji. Istovremeno, stručna služba LAGUR-a je objavila Javni poziv s detaljnim informacijama o održavanju radionica u svrhu izrade LRSR te je zaprimala prijave zainteresirane javnosti. Po isteku roka za prijavu identificirali su se članovi radne skupine za izradu LRSR kojima se uputio osobni poziv za dolazak na radionice u svrhu izrade LRSR-a. Što se tiče participativne razine „Konzultacije“ održane su tri radionice na kojima je sudjelovalo ukupno 44 sudionika, predstavnika javnog, privatnog i civilnog sektora. To su osobe koje su izravno povezane s LAGUR područjem i koje poznaju lokalne probleme i potrebe, stoga se njihovo sudjelovanje pokazalo ključnim prilikom definiranja strateških smjernica LRSR-a. Provođenjem radionica u svrhu izrade LRSR-a osiguralo se sudjelovanje lokalnog stanovništva u svakoj od ključnih faza strukturiranja strategije i to u: utvrđivanju snaga, slabosti, prilika i prijetnji; pretvaranju istih u glavne razvojne probleme i potrebe; odabiru glavnih ciljeva, željenih rezultata i njima dodijeljenih prioriteta; odabiru vrsta aktivnosti koje mogu dovesti do tih rezultata. Djelatnici LAGUR-a su pristupili i neformalnoj komunikaciji s onim dionicima koji nisu mogli sudjelovati na radionicama za izradu LRSR. S obzirom da se u vrijeme izrade LRSR provodio i pilot projekt, predstavnici LAGUR-a su, posebice kroz radionicu i konzultacijski sastanak u sklopu istog, dobili nova saznanja i uvid u potrebe i potencijale LAGUR područja. Prikupljanje informacija i podataka za oblikovanje temeljnih odrednica analize stanja LAGUR područja odvijalo se prvenstveno sekundarnim istraživanjem. Sastojalo se od pregleda i analize svih dostupnih dokumenata bitnih za izradu LRSR, statističkih baza, analize zakonskog i institucionalnog okvira i dr. Uz to, pojedini su podaci dobiveni direktno od predstavnika jedinica lokalne samouprave – članova LAGUR-a te Uprave ribarstva. Nakon što su na radionici utvrđene prednosti, slabosti, prilike i prijetnje područja, konzultanti su napravili nacrt SWOT analize koja je potom poslana članovima radne skupine te ostalim dionicima u bazi LAGUR-a na dodatno komentiranje i doradu. Dodatno, na Facebook stranici je bilo otvoreno glasovanje o prijedlogu vizije LAGUR područja. Participativna razina „Osnaživanje“ sastojala se od provođenja dvije radionice i

studijskog posjeta talijanskom LAGUR-u „Nord Sardegna“ koji su bili namijenjeni djelatnicima, članovima i volonterima LAGUR-a. Osim što su sudionici kroz radionice osnažili kapacitete za izradu LRSR odnosno povećali znanja o tome kako kvalitetno ocjenjivati uspješnost provedbe LRSR i godišnjih operativnih planova, oni su imali mogućnost aktivnog sudjelovanja odnosno iskazivanja i razmjene ideja o uključivanju dionika, ali i samim razvojnim potencijalima LAGUR područja. Studijsko putovanje u Italiju te upoznavanje primjera dobre prakse talijanskog LAGUR-a „Nord Sardegna“ doprinijelo je prikupljanju novog znanja o izradi i provedbi strategije. Sudionici su se informirali o iskustvima i načinu rada talijanskog LAGUR-a te posjetili odabrane projekte provedene na njihovom području. U cilju daljnjeg intenzivnog uključivanja lokalnih dionika u provedbu LRSR te sudjelovanja u budućim aktivnostima, LAGUR će najmanje jednom godišnje objaviti Javni poziv za sastanke/radionice na kojima će se razmotriti tijek provedbe Strategije te pružiti informacije o nadolazećim pozivima i aktivnostima. Detaljni plan uključivanja dionika nalazi se u Prilogu 23.

4.2. Opis partnerstva

Lokalna akcijska grupa u ribarstvu osnovana je kao udruga sukladno Zakonu o udrugama (NN 74/14). Broji ukupno 14 članova s područja 6 JLS-a, a svaki član ima svoga zamjenika. Partnerski odnos, prava i obveze članova, te način provedbe partnerskog odnosa između članova LAGUR-a regulirani su odredbama Statuta. Tako je člankom 4. Statuta određeno da LAGUR ima svojstvo pravne osobe bez namjere stjecanja dobiti za svoje članove ili treće osobe te da je upisan u Registar udruga RH pri Uredu državne uprave u Istarskoj županiji. Članak 13. kaže da redovnim članom LAGUR-a može postati svaka potpuno poslovno sposobna fizička osoba, koja je zainteresirana za rad u LAGUR-u te koja potpiše pristupnicu kojom preuzima prava i obveze utvrđene Statutom. Članstvo u LAGUR-u je dobrovoljno. Odluke o primanju ili ne primanju u redovno članstvo donosi Upravni odbor LAGUR-a na temelju zahtjeva za prijem u članstvo i pristupnice fizičke ili pravne osobe koja želim postati članom. Svi redovni članovi LAGUR-a čine Skupštinu. Partnerstvo je detaljno opisano u poglavlju 7. Opis sposobnosti za provedbu LRSR, a u nastavku se nalazi prikaz strukture članstva LAGUR-a.

Tablica 8. Struktura članstva LAGUR-a „Pinna nobilis“

SEKTOR	BROJ ČLANOVA	POSTOTAK
Gospodarski sektor	5	35,71%
Civilni sektor	3	21,43%
Javni sektor	6	42,86%
UKUPNO	14	100%

Izvor: Arhiva LAGUR-a „Pinna nobilis“, 2017.g.

5. AKCIJSKI PLAN PROVEDBE LRSR

5.1. Akcijski plan provedbe LRSR

Akcijski plan pokriva razdoblje od 2018.g. do kraja 2023.g. U njemu je utvrđeno što i zašto će se raditi, tko i do kad te što će se učiniti s dodijeljenim financijskim sredstvima. Iz akcijskog plana će još jednom biti vidljivo da su ciljevi strategije usklađeni s rezultatima, operacijama i pokazateljima.

Tablica 9. Akcijski plan provedbe LRSR

	Rezultat	Operacija	2017. -Broj projekata -Iznos	2018. -Broj projekata -Iznos	2019. -Broj projekata -Iznos	2020. -Broj projekata -Iznos	2021. -Broj projekata -Iznos	2022. -Broj projekata -Iznos	2023. -Broj projekata -Iznos	Iznos (EUR)	Odgovor nost	
SMART CILJ 1 – Ojačati konkurent nost i održivost gospodarsk ih subjekata te poticati mlade na razvoj poduzetnič kih inicijativa	1.1. Povećana konkurentn ost gospodarski h subjekata u sektoru ribarstva, akvakulture i povezanih aktivnosti	1.1.1. Ulaganje u jačanje konkurentnosti mikro, malih i srednjih poduzeća u sektoru ribarstva i povezanih aktivnosti		6 projekata 71.948,45 EUR		8 projekata 95.931,27 EUR	4 projekata 47.965,64 EUR			215.84 5,36	LAGUR „Pinna nobilis“/ Korisnici projekata	
		1.1.2. Ulaganje u jačanje konkurentnosti mikro, malih i srednjih poduzeća koja se bave akvakulturom			1 projekt 66.666,67 EUR				2 projekta 133.333,3 3 EUR		200.00 0,00	LAGUR „Pinna nobilis“/ Korisnici projekata
	1.2. Povećan broj mladih i educiranih osoba u sektoru ribarstva,	1.2.1. Potpora mladim ribarima za kupnju prvog ribarskog plovila			1 projekt 19.152,17 EUR			2 projekta 38.304,33 EUR			57.456, 50	LAGUR „Pinna nobilis“/ Korisnici projekata
		1.2.2. Potpora za aktivnosti		3 projekta		5 projekata	7 projekata				30.000, 00	LAGUR „Pinna

u sektoru ribarstva, akvakulture i povezanih aktivnosti	akvakulture i povezanih aktivnosti	razvoja ljudskih potencijala		6.000,00 EUR		10.000,00 EUR	14.000,00 EUR				nobilis“/ Korisnici projekata
SMART CILJ 2 – Osigurati diversifikaciju ponude kroz ulaganja u sinergiju ribarstva i turizma, te očuvanja ribarske tradicije i baštine u svrhu jačanja prepoznatlj	2.1. Povećane kompetencije gospodarskih subjekata u sektoru ribarstva, akvakulture i povezanih aktivnosti o mogućnosti ostvarenja diversifikacije prihoda	2.1.1. Potpora aktivnostima usmjerenim na jačanje kompetencija za ostvarenje diversifikacije prihoda		1 projekt 19.384,33 EUR		1 projekt 19.384,33 EUR		1 projekt 19.384,33 EUR		58.152,98	LAGUR „Pinna nobilis“/ Korisnici projekata
	2.2. Povećan broj dodatnih sadržaja koji doprinose razvoju LAGUR područja	2.2.1. Potpora aktivnostima pokretanja, razvoja i unapređenja dodatnih sadržaja na LAGUR području			5 projekata 104.786,39 EUR		4 projekta 83.829,11 EUR	3 projekta 62.871,83 EUR		251.487,33	LAGUR „Pinna nobilis“/ Korisnici projekata

ivosti LAGUR područja	2.3. LAGUR područje adekvatno promoviran o te očuvana ribarska tradicija i baština	2.3.1. Potpora za aktivnosti promocije, marketinga i očuvanja ribarske tradicije i baštine ribarstvenog područja LAGUR-a		3 projekta 59.480,93 EUR		4 projekta 79.307,91 EUR	3 projekta 59.480,93 EUR			198.26 9,78	LAGUR „Pinna nobilis“/ Korisnici projekata
SMART CILJ 3 - Zaštiti i očuvati bio raznolikost LAGUR područja, povećati riblji fond te unaprijediti i stanje okoliša	3.1. Luke, more i podmorje na području LAGUR-a čisto i zaštićeno	3.1.1. Potpora za edukativne aktivnosti podizanja ekološke svijesti i uključivanja u čišćenje luka, mora i podmorja		1 projekt 16.429,71 EUR	1 projekt 16.429,71 EUR	1 projekt 16.429,71 EUR	1 projekt 16.429,71 EUR	1 projekt 16.429,71 EUR		82.148, 54	LAGUR „Pinna nobilis“/ Korisnici projekata
	3.3. Stvoreni preduvjeti za ublažavanje učinka klimatskih promjena i poboljšanja energetske učinkovitost	3.3.1. Potpora edukativnim aktivnostima usmjerenim podizanju svijesti o okolišnoj održivosti			1 projekt 17.574,77 EUR		1 projekt 17.574,77 EUR		1 projekt 17.574,77 EUR		52.724, 31

	i ribarskih plovila										
SMART CILJ 4 - Ojačati kapacitete lokalnih dionika čije su aktivnosti vezane uz more i podmorje, kao i međusekto rsku suradnju s ciljem osnaživanja cijelog LAGUR područja.	4.1. Ojačani kapaciteti članova i lokalnih dionika LAGUR-a za korištenje sredstava iz EU i drugih fondova te povećan broj pripremljenih projekata	4.1.1. Potpora za aktivnosti usmjerene na edukaciju o mogućnostima financiranja iz EU i drugih fondova te ostalim povezanim temama			1 projekt 12.816,77 EUR	1 projekt 12.816,77 EUR	1 projekt 12.816,77 EUR	1 projekt 12.816,77 EUR		51.267, 08	LAGUR „Pinna nobilis“/ Korisnici projekata
	4.2. Povećana konzumacija ribe i ribljih proizvoda na području LAGUR-a	4.2.1. Potpora za aktivnosti usmjerene podizanju svijesti građana o potrošnji i konzumaciji ribe i drugih morskih organizama			2 projekta 25.189,85 EUR	2 projekta 25.189,85 EUR		3 projekta 37.784,78 EUR		88.164, 49	LAGUR „Pinna nobilis“/ Korisnici projekata

5.2. Procjena broja projekata u programskom razdoblju

Za potrebe izrade ove LRSR i procjene broja projekata za vrijeme programskog razdoblja, LAGUR „Pinna nobilis“ je proveo radionicu na kojoj su utvrđeni problemi i potrebe područja. Na toj istoj radionici predloženi su različiti projekti koje je LAGUR uvažio sukladno usklađenosti s identificiranim potrebama područja, vrijednosti projekta i mogućnošću realizacije putem LRSR-a. Trenutačno procijenjeni broj potencijalnih projekata do 2023.g. koji će se financirati od strane LAGUR-a sukladno procjeni potrebnih financijskih sredstava za provedbu LRSR iznosi 83. Tablica procjene broja projekata financiranih iz LRSR-a prikazana je u poglavlju 8. Financijski plan u tablici 15.

6. NAČIN PRAĆENJA I PROVEDBE LRSR

U ovom je poglavlju identificirana i opisana metodologija praćenja i vrednovanja provedbe LRSR s ciljem identifikacije problema i poteškoća, nadzora nad ostvarenjem rezultata LRSR i provedenih mjera te opće ocjene o učinkovitosti provedbe LRSR i njenom utjecaju na LAGUR područje. Opipljivi rezultati ove aktivnosti praćenja i vrednovanja provedbe su:

- Završno izvješće o provedbi LRSR te
- Izvješće o vrednovanju provedbe LRSR,

koji će biti izrađeni na kraju programskog razdoblja i koji će služiti kao temelj za izradu LRSR za sljedeće programsko razdoblje što predstavlja novost u radu LAGUR-a.

6.1. Opis praćenja provedbe LRSR

Prilikom identifikacije mjera za praćenje provedbe i vrednovanja LRSR polazilo se od sljedećih pretpostavki:

- LAGUR „Pinna nobilis“ mlada je organizacija koja nema iskustva u provedbi strateških dokumenata niti raspisivanju poziva za dodjelu bespovratnih sredstava, stoga je potrebno osmisliti mehanizme koji će omogućiti redovito i jednostavno praćenje provedbe, kao i identifikaciju mjera za rješavanje identificiranih problema;
- u prvim je godinama provedbe moguće očekivati poteškoće u provedbi LRSR i provedbi poziva, stoga je potrebno fokusirati se na to razdoblje;
- protokom vremena i stjecanjem iskustva, LAGUR će biti u stanju samostalno provoditi ove aktivnosti.

Mjere su podijeljene u dvije grupe kako slijedi: GRUPA 1 – Praćenje provedbe LRSR i nadzor nad provedbom i GRUPA 2 – Vrednovanje učinaka LRSR.

GRUPA 1:	Praćenje provedbe LRSR i nadzor nad provedbom		
CILJ:	Osigurati pravilnu i pravovremenu provedbu aktivnosti identificiranih unutar LRSR-a		
	AKTIVNOST	ROK	ZADUŽENJE
	Izrada plana za praćenje provedbe i pripadajućih obrazaca koji služe bilježenju podataka i praćenju	Početak provedbe	Stručna služba LAGURA-a, vanjski stručnjaci u prvoj godini i Upravni odbor LAGUR-a koji potvrđuje sve završne dokumente
	Praćenje provedbe akcijskog plana i bilježenje nepravilnosti (Utrošak proračunskih sredstava, broj prijavljenih projekata, vezani podaci i analitika, pravovremenost i obujam provedbe planiranih aktivnosti te objave javnih poziva)	Tromjesečno	

Prilagodbe u provedbi akcijskog plana (jesu li u roku provedeni planirani pozivi i druge aktivnosti)	Tromjesečno	
Praćenje indikatora	Polugodišnje	
Izrada izvješća o praćenju provedbe i informiranje uprave LAGUR-a i članstva	Polugodišnje	Stručna služba i Upravni odbor LAGUR-a
Završno izvješće o provedbi LRSR	Na kraju razdoblja	Stručna služba, vanjski stručnjaci i Upravni odbor LAGUR-a

Za potrebe izrade metodologije plana praćenja provedbe LRSR, kao i prvog polugodišnjeg izvješća angažirat će se vanjski suradnici koji će pomoći stručnoj službi LAGUR-a u izradi materijala te osigurati prijenos znanja potrebnih za samostalnu provedbu ovih aktivnosti u narednim godinama.

GRUPA 2:	Vrednovanje učinaka LRSR
CILJ:	Ocijeniti kvalitetu provedbe LRSR, postignuće ciljeva, rezultata i ukupni učinak na LAGUR područje

Vrednovanje služi za ocjenu kvalitete postignuća projekata financiranih putem LRSR i njihovog utjecaja na postignuće rezultata. Vrednovanje će se vršiti za svaki pojedini poziv, pri čemu će rezultati poslužiti kao temelj za eventualne izmjene u LRSR-u na razini operacija ovisno o postignućima u prvim pozivima. U nastavku su opisani elementi za vrednovanje LRSR kroz programski period.

AKTIVNOST	ROK	ZADUŽENJE
Obrasci za vrednovanje postignuća projekata za pojedini poziv	Prije prve objave poziva	Stručna služba LAGUR-a i vanjski stručnjaci
Izveštaj o postignućima projekata za svaki pojedini poziv	Po završetku provedbe projekata unutar pojedinog poziva	Stručna služba LAGUR-a i vanjski stručnjaci

6.2. Indikatori za mjerenje učinka provedbe LRSR

Indikatori za mjerenje učinka provedbe LRSR-a podijeljeni su na pokazatelje izlaza/outputa i pokazatelje rezultata/target. Pokazatelji izlaza/outputa odnose se uglavnom na broj dodijeljenih potpora iz kojih je jasno vidljiva procjena broja projekata koji će se provoditi unutar ciljeva. Pokazatelj rezultata/target će služiti za praćenje i vrednovanje realizacije ciljeva. U nastavku su prikazani indikatori na razini ciljeva LRSR-a.

Tablica 10. Indikatori na razini ciljeva LRSR-a

SMART CILJ 1 - Ojačati konkurentnost i održivost gospodarskih subjekata te poticati mlade na razvoj poduzetničkih inicijativa u sektoru ribarstva, akvakulture i povezanih aktivnosti			
Pokazatelji izlaza/output	Iznos	Pokazatelji rezultata/target	Iznos
	18	Broj MSP-ova koji su uveli inovacije u poslovanje (na lokalnoj razini) u sektoru ribarstva	18

Broj dodijeljenih potpora za jačanje konkurentnosti MSP-ova i sektoru ribarstva		Sačuvana radna mjesta	18
		Otvorena radna mjesta	24
Broj dodijeljenih potpora za jačanje konkurentnosti MSP-ova koja se bave akvakulturom	3	Broj MSP-ova koji su uveli inovacije u poslovanje (na lokalnoj razini)	3
		Broj obnovljenih objekata za akvakulturu	2
		Sačuvana radna mjesta	10
		Otvorena radna mjesta	5
Broj osoba koji su prisustvovali stručnom osposobljavanju	15	Broj osoba koji su dobili posao u sektoru ribarstva i akvakulture	6
		Broj žena koje su dobile posao u sektoru ribarstva i akvakulture	3
Broj dodijeljenih potpora za kupnju prvog ribarskog plovila	3	Broj mladih osoba novo uključenih u sektor ribarstva	3
		Broj osnovanih poduzeća	3
		Otvorena radna mjesta	5
		Broj provedenih ulaganja	3
SMART CILJ 2 – Osigurati diversifikaciju ponude kroz ulaganja u sinergiju ribarstva i turizma, te očuvanja ribarske tradicije i baštine u svrhu jačanja prepoznatljivosti LAGUR područja			
Pokazatelji izlaza/output	Iznos	Pokazatelji rezultata/target	Iznos
Broj osoba koje su prisustvovala edukaciji o mogućnostima diversifikacije prihoda	20	Broj osoba koje su ostvarile diversifikaciju prihoda	10
		Otvorena radna mjesta	15
Broj dodijeljenih potpora za dodatne sadržaje	12	Broj dodatnih sadržaja na LAGUR području	12
		Broj prenamijenjenih plovila	6
		Otvorena radna mjesta	15
		Broj poduzeća s diversificiranom ponudom	4
Broj dodijeljenih potpora za promociju, marketing i očuvanje ribarske tradicije i baštine	10	Broj održanih manifestacija	5
		Broj promotivnih materijala	7
		Broj korisnika promotivnih materijala	100
		Sačuvana radna mjesta	3
		Otvorena radna mjesta	1
SMART CILJ 3 - Zaštititi i očuvati bioraznolikost LAGUR područja, povećati riblji fond te unaprijediti stanje okoliša			
Pokazatelji izlaza/output	Iznos	Pokazatelji rezultata/target	Iznos
Broj dodijeljenih potpora za čišćenje okoliša	5	Broj educiranih osoba o zaštiti okoliša	50
		Broj osoba uključenih u čišćenje luka, mora i podmorja	15
		Broj provedenih ekoloških akcija	5
Broj osoba koje su se educirale o primjeni energetske		Broj ribara koji koriste energetske učinkovitije metode i alate	4

učinkovitijih metoda i alata u ribarstvu	45	Sačuvana radna mjesta	18
SMART CILJ 4 – Ojačati kapacitete lokalnih dionika čije su aktivnosti vezane uz more i podmorje, kao i međusektorsku suradnju s ciljem osnaživanja cijelog LAGUR područja.			
Pokazatelji izlaza/output	Iznos	Pokazatelji rezultata/target	Iznos
Broj osoba educiranih o korištenju sredstava iz različitih fondova	60	Broj pripremljenih projekata	10
		Broj održanih edukacija	4
Broj dodijeljenih potpora	7	Broj educiranih osoba o važnosti konzumacije ribe	70
		Broj promotivnih materijala	50
		Broj održanih edukacija	5

Izvor: Materijal izrađen od strane LAGUR-a „Pinna nobilis“, 2017.g.

6.3. Opis procjene provedbe LRSR

Procjena provedbe LRSR ima za cilj procijeniti/vrednovati uspjeh u ostvarenju ciljeva i doprinos ostvarenju vizije LRSR za LAGUR područje, a sve kroz provedbu operacija i postizanje rezultata. Postignuća se vrednuju vertikalno, od operacija preko rezultata i ciljeva pa sve do doprinosa viziji (odozdo prema gore). Metodologija procjene provedbe LRSR prikazana je u nastavku, a rezultirat će izradom izvješća o vrednovanju provedbe LRSR koje će biti izrađeno na kraju programskog razdoblja.

Tablica 11. Metodologija procjene provedbe LRSR

Razina LRS	Predmet procjene	Nadležno tijelo	Period
Doprinos viziji	Osigurava li provedba LRSR doprinos postignuću vizije LAGUR područja	Skupština	Kraj programskog razdoblja
Ciljevi	Jesu li i u kojoj mjeri postignuti ciljevi LRSR	Skupština	Kraj programskog razdoblja
Rezultati	Analiza postignutih rezultata	Upravni odbor	Godišnje
Mjere	Učinci provedenih mjera	Stručna služba i vanjski evaluatori	Godišnje
Projekti	Konkretni učinci provedenih projekata	Stručna služba i vanjski evaluatori	Po završetku poziva

Izvor: Materijal izrađen od strane LAGUR-a „Pinna nobilis“, 2017.g.

7. OPIS SPOSOBNOSTI PROVEDBE LRSR

7.1. Ljudski kapacitet za provedbu LRSR

Lokalna akcijska grupa u ribarstvu je osnovana na Osnivačkoj skupštini dana 8. kolovoza 2016.g. u Novigradu-Cittanova, a upisana u Registar udruga Republike Hrvatske dana 19. kolovoza 2016.g. LAGUR je, na inicijativu Lokalne akcijske grupe „Sjeverna Istra“, osnovalo 13 osnivača – 6 jedinica lokalne samouprave, 4 predstavnika gospodarskog sektora te 3 udruge civilnog društva. Popis članova prema njihovoj pripadnosti različitim sektorima se nalazi u Prilogu 24.

Skupština je predstavničko i najviše tijelo upravljanja LAGUR-om. Skupštinu čine svi redovni članovi LAGUR-a, njih ukupno 13. Upravni odbor je izvršno i koordinativno tijelo LAGUR-a koje organizira i obavlja tekuće poslove LAGUR-a između dvije sjednice Skupštine, te donosi odluke iz svoje nadležnosti. Upravni odbor se sastoji od sedam članova i to: Predsjednika, Dopredsjednika i 5 članova. Kod izbora članova Upravnog odbora, Skupština brine o odgovarajućoj zastupljenosti članova LAGUR-a u njegovom sastavu, osiguravajući pri tom da najmanje 40% čine članovi koji predstavljaju gospodarski sektor ribarstva. Ostali članovi dolaze iz redova jedinica lokalne samouprave kojima pripadaju naselja iz ribarstvenog područja te predstavnici civilnog sektora. Ukupnu upravljačku strukturu sačinjavaju različite interesne skupine od kojih niti jedna nema više od 49% glasačkog prava. Popis članova Upravnog odbora LAGUR-a prema njihovoj pripadnosti različitim sektorima se nalazi u Prilogu 25.

LAGUR posjeduje značajne ljudske kapacitete za provedbu ove LRSR promatrano s aspekta tijela LAGUR-a i stručnog osoblja. Detaljni opis ljudskih kapaciteta za provedbu LRSR-a prikazan je u Prilogu 26.

7.2. Financijski kapacitet za provedbu LRSR

LAGUR se financira iz nekoliko izvora, točnije iz: članarina, potpora iz EU i nacionalnih fondova (Europski fond za pomorstvo i ribarstvo 2014.-2020. – Mjera III.1. „Pripremna pomoć“), programa EU te putem regionalnih i lokalnih potpora. Trenutno, glavni izvori financiranja LAGUR-a predstavljaju: Mjera III.1. iz OP-a za pomorstvo i ribarstvo, potpora Istarske županije za provedbu onih aktivnosti LAGUR-a koji nisu prihvatljivi izdaci sukladno pravilnicima provedbu Mjere III.1. odnosno pravilnika za provedbu LRSR te članarina. LAGUR u budućem razdoblju planira koristiti i ostale EU potpore za provedbu svojih projekata (npr. ESF, programi Unije kao npr. Europa za građane, Erasmus+, Interreg i sl.). Za provedbu ove LRSR, za tekuće troškove i troškove vođenja LRSR-a, planira se potpora temeljem Pravilnika o uvjetima, kriterijima, načinu odabira, financiranja i provedbe lokalnih razvojnih strategija u ribarstvu. Financijski plan za provedbu LRSR detaljnije je prikazan u poglavlju 8. ove LRSR.

Godišnje članarine obvezni su plaćati svi redovni članovi LAGUR-a. Sukladno Odluci o visini i načinu plaćanja godišnje članarine za 2017. godinu, usvojene na sjednici Skupštine dana 20. prosinca 2016.g., utvrđeni su sljedeći iznosi članarina: Gradovi Umag-Umago i Novigrad-Cittanova 27.000,00 kn, Grad Buje-Buie i Općina Brtonigla-Verteneglio 7.000,00 kn, Općine Grožnjan-Grisignana i Oprtalj-Portole 1.000,00 kn (obzirom da se ne radi o obalnim JLS-ovima). Obrti, mala i mikro poduzeća plaćaju članarinu u iznosu od 100,00 kn, civilni sektor 50,00 kn, srednja poduzeća 300,00 kn, velika poduzeća 500,00 kn, a javna poduzeća i javne ustanove 600,00 kn. Temeljem broja članova u LAGUR-u planira se godišnji prihod od članarina u iznosu od 70.650,00 kn. Potpore iz EU fondova očekuju se za provedbu ove LRSR i to u iznosu od 1.636.895,46 EUR, programi međunarodne i teritorijalne suradnje te ostali projekti iz ESI fondova od kojih se očekuje 2.000.000,00 kn.

Za predfinanciranje troškova provedbe aktivnosti u okviru Mjere III.1., LAGUR trenutačno koristi kreditna sredstva poslovne banke u visini od 500.000,00 kn te se ta kreditna linija (revolving kredit) namjerava koristiti i ubuduće za predfinanciranje izdataka. Iznosi potrebni za provedbu LRSR definirat će se na godišnjoj razini u okviru Godišnjeg akcijskog plana za provedbu LRSR te će se, sukladno godišnjem izvršenju i praćenju provedbe LRSR, prilagođavati.

7.3. Iskustvo u provedbi LEADER pristupa u programskom razdoblju 2007.-2013.

S obzirom da je LAGUR osnovan u kolovozu 2016.g., kao organizacija nema iskustva u provedbi LEADER pristupa u prethodnom programskom razdoblju, međutim stručno osoblje LAGUR-a provodi LEADER pristup angažmanom u LAG-u „Sjeverna Istra“. U 2016.g., pri provedbi Podmjere 19.1. „Pripremna pomoć“ u okviru Mjere 19. „LEADER – CLLD“ LAG „Sjeverna Istra“ je ostvarila potporu u iznosu od 392.311,52 kn što iznosi 81,24% ugovorenih sredstava. Uz to, LAG-u su dodijeljena sredstva javne potpore za provedbu Podmjere 19.2. »Provedba operacija unutar CLLD strategije«, Podmjere 19.3. »Priprema i provedba aktivnosti suradnje LAG-a« (u daljnjem tekstu: podmjera 19.3.) i Podmjere 19.4. »Tekući troškovi i animacija« unutar Mjere 19. »Potpora lokalnom razvoju u okviru inicijative LEADER (CLLD – lokalni razvoj pod vodstvom zajednice)« u iznosu od 7.715.612,52 kn.

Stručno osoblje LAGUR-a uključeno je u aktivnosti LAG-a koje se temelje na provedbi „bottom up“ pristupa. Za korisnike, članove, zaposlenike i volontere održano je niz edukacija i informativnih događanja u cilju upoznavanja s LEADER programom, pripremom lokalnih dionika za korištenje sredstava iz nacionalnih i EU fondova te jačanja njihovih kompetencija za uspješnijim poslovanjem (npr. radionice predstavljanja Podmjere 6.2., 6.3. i 6.4. Programa ruralnog razvoja RH, radionica o ekološkoj poljoprivredi, priprema projekta podrške vinarima s LAG područja u procesu upravljanja pokrovnim usjevima u vinogradu s ciljem promicanja okolišno učinkovitog i integriranog vinogradarstva). Povrh navedenoga, potpisano je Pismo namjere s tri istarska LAG-a o provedbi projekta suradnje „Domaće od malih nogu“ koji će se provoditi unutar Podmjere 19.3. Programa ruralnog razvoja RH u svrhu poticanja umrežavanja LAG-ova radi prijenosa znanja i inovacija. Zaposleni, volonteri i članovi LAG-a redovito sudjeluju na edukativnim i informativnim događanjima u organizaciji Ministarstva poljoprivrede, Mreže za ruralni razvoj, Hrvatske mreže za ruralni razvoj, Istarske županije i drugih centara podrške za razvoj civilnog društva na lokalnoj razini (npr. Mrrak program) u cilju jačanja organizacijskih kapaciteta za kvalitetno ispunjavanje misije LAG-a.

LAGUR je do sada uspješno aplicirao i provodio Mjeru III.1. „Priprema potpora“ iz OP-a za pomorstvo i ribarstvo 2014. – 2020. Dodijeljena mu je potpora u iznosu od 635.012,25 kn koje planira utrošiti do 03. srpnja 2017.g. kada ističe 6-omjesečni rok od dana potpisivanja Ugovora o dodjeli sredstava za pripremnu potporu. Uz to, Temeljem Javnog natječaja za financiranje projekata/programa udruga u okviru Programa javnih potreba poljoprivrede, šumarstva, lovstva, ribarstva i vodoprivrede Istarske županije za 2017. godinu LAGUR-u je dodijeljen iznos od 25.000,00 kn.

Iz navedenoga je vidljivo da stručno osoblje LAGUR-a posjeduje iskustvo u provedbi LEADER pristupa te da je usmjereno na kontinuirano daljnje obrazovanje o istom što jamči uspješnu provedbu LEADER i CLLD pristupa u programskom razdoblju 2014. – 2020. Također, usmjerenost stručnog osoblja prema sustavnom obrazovanju te povećanju znanja i vještina za uspješno provođenje LEADER-a i CLLD-a te svih redovnih aktivnosti vidljivo je u sudjelovanju na informativnim sastancima, radionicama i događanjima organiziranim od strane Ministarstva poljoprivrede Uprave ribarstva, ali i drugih relevantnih dionika politike ribarstva u lokalnoj zajednici kao npr. javno predstavljanje pilot projekta „More od malih nogu“ LAGUR-a „Istarski švoj“ (Poreč, rujna 2016.g.), informativni sastanak „Jačanje sposobnosti hrvatskih lokalnih inicijativa u ribarstvu za izradu kvalitetnih razvojnih strategija u ribarstvu“ (Zagreb, rujna 2016.g.), sastanci istarskih LAGUR-a (Pazin, rujna 2016.g., Novigrad, prosinac

2016.g. i Medulin, veljača 2017.g.), informativni sastanak „Izrada i provedba lokalnih razvojnih strategija u ribarstvu” (Zagreb, svibanj 2017.g.).

8. FINANCIJSKI PLAN

Financijski plan LAGUR-a sastoji se od četiri tablice. U prvoj tablici navedeni su planirani prihodi i rashodi po vrsti i po godini provedbe LRSR-a, u drugoj tablici tekući troškovi i troškovi vođenja LRSR-a, u trećoj tablici navedene su operacije, procijenjeni broj projekata, iznos javne potpore i udio u ukupnoj alokaciji. U posljednjoj, četvrtoj tablici, navedena je financijska alokacija po operacijama i po godinama.

Potpore koja se potražuje putem ove LRSR, poštivajući članak 6., stavak 2. Pravilnika o uvjetima, kriterijima, načinu odabira, financiranja i provedbe lokalnih razvojnih strategija u ribarstvu, iznosi **1.285.516,37** za provedbu operacija definiranih u LRSR-u te **351.379,09 eura** za tekuće troškove i troškove vođenja LRSR-a. Slijedom navedenog ukupan financijski plan za LAGUR „Pinna nobilis“ do 2023.g. iznosi **1.636.895,46 eura**.

Tablica 12. Planirani prihodi i rashodi po vrsti prihoda/rashoda do 2023.g.

Naziv	Plan 2017.	Plan 2018.	Plan 2019.	Plan 2020.	Plan 2021.	Plan 2022.	Plan 2023.
Prihodi po potpori koja se traži u LRSR (EUR)	-	228.837,99	331.471,33	307.572,66	336.873,09	344.730,18	87.410,22
Prihodi od članarina i članskih doprinosa (EUR)	9.441,00	9.454,00	9.454,00	9.454,00	9.454,00	9.454,00	9.454,00
Prihodi iz drugih izvora (JLS, zaklade)	3.350,00	4.500,00	7.200,00	8.900,00	10.000,00	12.000,00	14.000,00
Prihodi UKUPNO (EUR)	12.791,00	242.791,99	348.125,33	325.926,66	356.327,09	366.184,18	110.864,22
Rashodi za provedbu LRSR-a (EUR)	-	173.243,42	262.616,33	259.059,84	290.401,26	282.620,75	17.574,77
Rashodi za tekuće troškove i troškove vođenja LRSR-a (EUR)	-	58.563,18	58.563,18	58.563,18	58.563,18	58.563,18	58.563,18
Dodatni rashodi	12.791,00	10.985,38	26.945,82	8.303,64	7.362,65	25.000,25	34.726,27
Rashodi UKUPNO (EUR)	12.791,00	242.791,99	348.125,33	325.926,66	356.327,09	366.184,18	110.864,22
Razlika-višak/manjak (EUR)	-	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-

Izvor: Materijal izrađen od strane LAGUR-a „Pinna nobilis“, 2017.g.

Tablica 13. Tekući troškovi i troškovi vođenja LRSR-a po vrsti troška
Troškovi za funkcioniranje LAGUR-a (EUR) – EFPR potpora

Troškovi rada	47.000,00
Troškovi osoblja	85.000,00
Troškovi osposobljavanja	29.000,00
Troškovi povezani s odnosima s javnošću	30.000,00
Financijski troškovi	22.000,00
Troškovi povezani s praćenjem i evaluacijom LRSR	60.000,00
Troškovi nastali s ciljem razmjene informacija i promicanja LRSR	18.049,09
Troškovi pružanja potpore potencijalnim korisnicima u razvoju operacija i pripremi Zahtjeva za potporu	60.330,00
UKUPNO (EUR)	351.379,09

Izvor: Materijal izrađen od strane LAGUR-a „Pinna nobilis“, 2017.g.

Tablica 14. Procijenjeni broj projekata po operacijama

Cilj/Rezultat/Operacija	Broj projekata	Iznos javne potpore (EUR)	Udio u ukupnoj alokaciji (u %)
CILJ 1	39	503.301,86	39,15%
Rezultat 1.1.	21	415.845,36	32,35%
Operacija 1.1.1.	18	215.845,36	16,79%
Operacija 1.1.2.	3	200.000,00	15,56%
Rezultat 1.2.	18	87.456,50	6,80%
Operacija 1.2.1.	3	57.456,50	4,47%
Operacija 1.2.2.	15	30.000,00	2,33%
CILJ 2	25	507.910,09	39,51%
Rezultat 2.1.	3	58.152,98	4,52%
Operacija 2.1.1.	3	58.152,98	4,52%
Rezultat 2.2.	12	251.487,33	19,56%
Operacija 2.2.1.	12	251.487,33	19,56%
Rezultat 2.3.	10	198.269,78	15,42%
Operacija 2.3.1.	10	198.269,78	15,42%
CILJ 3	8	134.872,85	10,49%
Rezultat 3.1.	5	82.148,54	6,39%
Operacija 3.1.1.	5	82.148,54	6,39%
Rezultat 3.3.	3	52.724,31	4,10%
Operacija 3.3.1.	3	52.724,31	4,10%
CILJ 4	11	139.431,57	10,85%
Rezultat 4.1.	4	51.267,08	3,99%

Operacija 4.1.1.	4	51.267,08	3,99%
Rezultat 4.2.	7	88.164,49	6,86%
Operacija 4.2.1.	7	88.164,49	6,86%
Tekući troškovi i troškovi vođenja LRSR-a (EUR)	-	351.379,09	21,46%
UKUPNO	83	1.636.895,46	

Izvor: Materijal izrađen od strane LAGUR-a „Pinna nobilis“, 2017.g.

Tablica 15. Financijska alokacija po operacijama do 2023.g.

Financijska alokacija po godini (EUR)	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.	UKUPNO
CILJ 1								503.301,86
Rezultat 1.1.								
Operacija 1.1.1.		71.948,45		95.931,27	47.965,64			215.845,36
Operacija 1.1.2.			66.666,67			133.333,33		200.000,00
Rezultat 1.2.								
Operacija 1.2.1.			19.152,17		38.304,33			57.456,50
Operacija 1.2.2.		6.000,00		10.000,00	14.000,00			30.000,00
CILJ 2								507.910,09
Rezultat 2.1.								
Operacija 2.1.1.		19.384,33		19.384,33		19.384,33		58.152,98
Rezultat 2.2.								
Operacija 2.2.1.			104.786,39		83.829,11	62.871,83		251.487,33
Rezultat 2.3.								
Operacija 2.3.1.		59.480,93		79.307,91	59.480,93			198.269,78
CILJ 3								134.872,85
Rezultat 3.1.								
Operacija 3.1.1.		16.429,71	16.429,71	16.429,71	16.429,71	16.429,71		82.148,54
Rezultat 3.3.								
Operacija 3.3.1.			17.574,77		17.574,77		17.574,77	52.724,31
CILJ 4								139.431,57
Rezultat 4.1.								
Operacija 4.1.1.			12.816,77	12.816,77	12.816,77	12.816,77		51.267,08
Rezultat 4.2.								

Lokalna razvojna strategija u ribarstvu
 Autori: EU PROJEKTI – Obrt za poslovno savjetovanje i ostale usluge

Operacija 4.2.1.			25.189,85	25.189,85		37.784,78		88.164,49
UKUPNO		173.243,42	262.616,32	259.059,84	290.401,26	282.620,75	17.574,77	1.285.516,37

Izvor: Materijal izrađen od strane LAGUR-a „Pinna nobilis“, 2017.g.

POPIS TABLICA

Tablica 1.	Statistički podaci jedinica lokalne samouprave LAGUR-a.....	7
Tablica 2.	Broj aktivnih gospodarskih subjekata na LAGUR područja za 2014.g. i 2015.g. 13	
Tablica 3.	Vrijednost indeksa razvijenosti i pokazatelja za JLS LAGUR-a 2010. – 2014.g. 17	
Tablica 4.	Broj stanovnika po Popisu stanovništva iz 2001.g. i 2011.g.....	18
Tablica 5.	Spolna i starosna struktura JLS-a u 2011.g.	18
Tablica 6.	SWOT analiza za područje LAGUR-a.....	19
Tablica 7.	Prikaz problema i razvojnih potreba koji se rješavaju provedbom LRSR-a	22
Tablica 8.	Struktura članstva LAGUR-a „Pinna nobilis“.....	42
Tablica 9.	Akcijski plan provedbe LRSR.....	43
Tablica 10.	Indikatori na razini ciljeva LRSR-a	48
Tablica 11.	Metodologija procjene provedbe LRSR.....	50
Tablica 12.	Planirani prihodi i rashodi po vrsti prihoda/rashoda do 2023.g.	54
Tablica 13.	Tekući troškovi i troškovi vođenja LRSR-a po vrsti troška.....	55
Tablica 14.	Procijenjeni broj projekata po operacijama.....	55
Tablica 15.	Financijska alokacija po operacijama do 2023.g.	57

POPIS SLIKA

Slika 1.	Prikaz povezanosti elemenata LRSR	25
----------	---	----

POPIS KRATICA

CLLD	(eng. Community Led Local Development – lokalni razvoj pod vodstvom zajednice)
DZS	Državni zavod za statistiku
EU	Europska unija
ESF	Europski socijalni fond
HGK	Hrvatska gospodarska komora
HZZ	Hrvatski zavod za zapošljavanje
IT	Informatička tehnologija
JLS	Jedinica lokalne samouprave
LEADER	(francuski izraz „Liaison Entre Actions de Développement de l'Économie Rurale“) veza među aktivnostima razvoja ruralnog gospodarstva
LAG	Lokalna akcijska grupa
LAGUR	Lokalna akcijska grupa u ribarstvu
LRSR	Lokalna razvojna strategija u ribarstvu
MSP	Mala i srednja poduzeća
OP	Operativni program za pomorstvo i ribarstvo Republike Hrvatske za razdoblje 2014- 2020
RH	Republika Hrvatska